

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ajoneuvoliikennerekisteristä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajoneuvoliikennerekisteristä. Lailla korvataisiin vuodelta 1989 oleva tieliikenteen tietojärjestelmästä annettu laki.

Esityksellä saatettaisiin tieliikenteen viranomaismrekisteriä koskeva lainsäädäntö nykyistä paremmin vastaamaan rekisterin pidolle ja tietojen asianmukaiselle käytölle asetettuja vaatimuksia. Lisäksi laki saatettaisiin nykyistä paremmin vastaamaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain periaatteita. Esityksessä otettaisiin huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä säädetyt velvoitteet sekä perustuslain säännös, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Esityksessä otetaan huomioon rekisterinpitäjälle eli Ajoneuvohallintokeskukselle tulevat rekisterinpitoon liittyvät uudet tehtävät. Sähköinen asiointi mahdollistettaisiin.

Esityksessä luovuttaisiin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesta tietojärjestelmän jakamisesta osarekistereihin. Henkilötietojen sääntelyn tarkkarajaisuusvaatimus sekä muut henkilötietojen käsittelyä koskevat edellytyk-

set toteutettaisiin tieto- ja tietoryhmäkohtaisella tarkalla sääntelyllä.

Rekisterin käyttötarkoitus ja rekisteriin talletettavat tiedot määriteltäisiin nykyistä tarkemmin. Laissa säädettäisiin arkaluonteisten tietojen tallettamisesta ja luovuttamisesta. Muutoinkin yhtenäistettäisiin ja ajanmukaistettaisiin tietojen luovutusta koskevia säännöksiä. Henkilön oikeus osoitetietojensa luovuttamisen kieltämiseen laajennettaisiin koskemaan kaikkea osoitepalvelua. Tietojen rekisteristä poistamista koskevia säännöksiä täydennettäisiin. Ajokorttitietojen käyttöä vapautettaisiin siten, että tieto henkilön ajokorttiluokasta ja sen mukaisen ajo-oikeuden myöntämispäivästä tulisi yksittäisluovutuksena mahdolliseksi.

Rekisterin tietojen käsittelyssä sovellettaisiin täydentävästi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietolakia, jos ehdotetussa laissa ei toisin säädettäisi. Tietojen luovuttamisesta säädettäisiin ehdotetussa laissa tyhjentävästi.

Laki on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan vuoden 2004 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	4
Yleistä.....	4
Tieliikenteen tietojärjestelmä.....	5
Osarekisterien tiedot.....	5
Tietolähteet	6
Tietojärjestelmän käyttö	6
1.2. Euroopan yhteisön ja ulkomaiden lainsäädäntö	7
Muut pohjoismaat	8
1.3. Nykytilan arviointi ja muutoksen tarve	9
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	11
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.....	11
2.2. Keskeiset ehdotukset	11
Yleistä.....	11
Rekisterin rakenne.....	12
Tietoturvallisuus.....	13
Tietojen käytön valvonta	13
3. Esityksen vaikutukset.....	14
3.1. Taloudelliset vaikutukset.....	14
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	14
3.3. Ympäristövaikutukset.....	14
3.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	15
4. Asian valmistelu.....	15
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	15
5.1. Riippuvuus muista esityksistä	15
5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista	16
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	17
1. Lakiehdotuksen perustelut	17
1 luku. Yleiset säännökset	17
2 luku. Rekisterin tiedot	20
3 luku. Tietolähteet ja tietojen luovuttaminen	25
4 luku. Erinäiset säännökset	32
5 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	34
2. Tarkemmat säännökset.....	35
3. Voimaantulo.....	35
4. Sääntämisen järjestys.....	35

LAKIEHDOTUS	36
ajoneuvoliikennerekisteristä	36

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Yleistä

Tieliikenteen tietojärjestelmästä annettu laki (819/1989), jäljempänä LTJ-laki, tuli voimaan lokakuussa 1989. Voimaantulonsa jälkeen lakia on muutettu useita kertoja. Vuonna 1999 tehdyllä muutoksella laki saatettiin vastaamaan yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY, jäljempänä tietosuojadirektiivi, ja vuonna 1995 voimaantullutta perusoikeussäännöksiä koskevaa hallitusmuodon muutosta.

Tieliikenteen tietojärjestelmästä on lähtökohtaisesti jokaisella oikeus saada tietoja. Tätä julkisuusperiaatetta on rajoitettu LTJ-laissa siten, että lähinnä tietosuoja- ja tietoturvasyistä laissa säädetään tyhjentävästi ne tilanteet, joissa tietoja voidaan luovuttaa tieliikenteen tietojärjestelmän osarekistereistä.

LTJ-laki on erityislaki, joka syrjäyttää yleislakien säännökset. Yleislakeja, lähinnä henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, sovelletaan kuitenkin täydentävästi LTJ-lain rinnalla siltä osin kuin asiasta ei LTJ-laissa toisin säädetä.

Henkilötietolain säätämisellä saatettiin henkilötietoja koskeva yleislainsäädäntö vastamaan tietosuojadirektiiviä. Henkilötietolain tarkoituksena on toteuttaa yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia henkilötietoja käsiteltäessä sekä edistää hyvän tietojen käsittelytavan kehittämistä ja noudattamista. Lailla pyritään turvaamaan, ettei yksityiselämän suojaa tai muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia rajoiteta ilman laissa säädettyä perustetta henkilötietoja kerätessä, tallettaessa, käytettäessä, siirrettäessä, luovutettaessa tai muutoin käsiteltäessä.

Vaikka henkilötietolain keskeisenä tavoit-

teenä on yksityisyyden suojaaminen, sen säännöksissä on pyritty yhteensovittamaan myös yhteiskunnan, sekä viranomaisten että kansalaisten, tietotarpeet. Säättämällä yksityisyyden suojasta henkilötietojen käsittelyssä on luotu mahdollisuudet yhteiskunnan tietohuollon hallitulle järjestämiselle ja henkilötietojen vapaalle liikkuvuudelle tietosuojadirektiivissä edellytetyllä tavalla.

Henkilötietolain tavoitteena on henkilötietojen käsittelyn sääntelyn tavoitteiden selkeyttäminen, käsitteiden määrittely, arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevien säännösten tarkentaminen, henkilötunnuksen käsittelyn perusteiden määrittely, henkilöluottotietojen käsittelyä koskevan säännösten tarkentaminen, henkilötietojen siirto Euroopan Unionin ulkopuolelle, rekisteröidyn oikeuksien laajentaminen, rekisterinpitäjien itseohjauksen korostaminen, tietojen käsittelyn valvonta ja tietosuojaviranomaisten tehtävät. Lisäksi tavoitteena on ollut selkiyttää suhdetta julkisuuslainsäädäntöön.

Julkisuuslain tavoitteena on lisätä viranomaisen toiminnan avoimuutta, tehostaa julkisuusperiaatteen toteutumista julkisten tehtävien hoidossa sekä parantaa mahdollisuuksia saada tietoja viranomaisen käsittelyssä olevista asioista ja siten lisätä yksilöiden ja yhteisöjen mahdollisuuksia osallistua julkiseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteisten asioiden hoitoon.

Viranomaisilla on velvollisuus toteuttaa hyvää tiedonhallintatapaa asiakirja- ja tietohallinnossaan. Tietoon liittyvät oikeudet tulee selvittää ja ottaa huomioon suunniteltaessa hallinnollisia, lainsäädännöllisiä ja tietojärjestelmien kehittämiseen tähtäviä uudistuksia. Viranomaiset ovat velvollisia pitämään luetteloita julkisesti saatavilla olevista aineistoista sekä järjestämään ja hoitamaan asiakirja- ja tietohallintonsa sekä tietojärjestelmänsä siten, että julkisuusperiaatetta voidaan käytännössä toteuttaa ja että tietojen laatu varmistetaan.

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta on lisäksi säädettävä

lailla. Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelyn kohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset, tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla (PeVL 14/1998 vp).

Tieliikenteen tietojärjestelmä

Tieliikenteen tietojärjestelmä koostuu ajoneuvoja ja niiden verotusta, katsastusta ja kiinnityksiä sekä ajokortteja ja kuljettajantutkintoja koskevista osarekistereistä, joita ovat ajoneuvorekisteri, ajokorttirekisteri, ajoneuvoverotusrekisteri ja autokiinnitysrekisteri. Yksityiskohtaiset säännökset tieliikenteen tietojärjestelmän osarekistereistä sisältyvät ajoneuvojen rekisteröinnistä annettuun asetukseen (1598/1995), ajoneuvojen katsastuksesta annettuun asetukseen (1702/1992), ajokorttiasetukseen (845/1990), moottoriajoneuvoverosta annettuun lakiin (722/1966), ajoneuvoverosta annettuun lakiin (1111/1996), autokiinnityslakiin (810/1972) ja vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annettuun asetukseen (1112/1998).

Tieliikenteen tietojärjestelmää pitää Ajoneuvohallintokeskus. Ajoneuvohallintokeskuksesta annetun lain (1592/1995) mukaan Ajoneuvohallintokeskuksen tarkoituksena on edistää liikenneturvallisuutta ja tieliikenteen tietopalvelua sekä vähentää ajoneuvojen aiheuttamia ympäristöhaittoja. Näiden tarkoitusten toteuttamiseksi Ajoneuvohallintokeskuksen tehtävänä on muun ohella pitää tieliikenteen tietojärjestelmää ja hoitaa siihen liittyviä tehtäviä.

Tieliikenteen tietojärjestelmään saa luonnollisista henkilöistä merkitä ajoneuvon omistajan ja haltijan, koenumerotodistuksen haltijan sekä siirtoluvan hakijan nimen, henkilötunnuksen, osoitteen, kotikunnan, poliisipiirin, johon kotikunta kuuluu, ja äidinkielen. Oikeushenkilöstä saa tallettaa vastaavat tiedot sekä myös liike- ja yhteisötunnuksen. Lisäksi tietokantaan saa tallettaa tiedon siitä,

onko omistaja luonnollinen vai oikeushenkilö, ja tiedon haltijan hallintaoikeuden laadusta. Luonnollisista ja oikeushenkilöistä talletetut tiedot ovat kaikkien tieliikenteen tietojärjestelmän osarekisterien yhteisessä käytössä. Henkilöön liittyvät tiedot määritellään tarkemmin eri osarekisterien tietosisältöä koskevissa pykälissä.

Osarekisterien tiedot

Ajoneuvorekisteriin merkitään ajoneuvon yksilöintiä, rekisteröintiä, siirtolupaa, koenumerotodistusta, rekisterikilpiä, katsastusta, liikennevakuutusta, ajoneuvoverotusta ja ajoneuvon valmistajaa tai maahantuojaa sekä rekisteröintimaksuja, siirtoluvan ja koenumerotodistuksen myöntämiseen liittyviä maksuja ja näiden maksujen perimistä sekä ajoneuvon teknisiä ominaisuuksia koskevia tietoja. Ajoneuvoista tallettavista tiedoista säädetään yksityiskohtaisesti ajoneuvojen rekisteröinnistä annetussa asetuksessa.

Ajokorttirekisteriin talletetaan ajokorttiluvan hakijan, ajo-oikeuden haltijan sekä ajo-oikeutta vailla olevien henkilö- ja liikennerikostietoja. Tämän lisäksi rekisteriin merkitään ajo-oikeutta koskevia päätöksiä, ajokorttilupapäätöksiä sekä muita ajokortteja ja lupia koskevia tietoja. Ajokorttiasetuksessa säädetään tarkemmin ajokortteihin ja henkilön ajo-oikeuteen liittyvistä tiedoista.

Ajokortin valmistaja ylläpitää Ajoneuvohallintokeskuksen toimeksiannosta ja valvonnassa osana ajokorttirekisteriä ajo-oikeuden haltijan valokuvan ja nimikirjoituksen käsittävää tiedostoa. Valmistaja hävittää valokuvan ja nimikirjoituksen viimeistään kolmen vuoden kuluttua ajokortin tilauksesta.

Ajoneuvoverotusrekisteriin, joka muodostuu moottoriajoneuvoverosta annetun lain ja ajoneuvoverosta annetun lain mukaan veronalaisista rekisteröidyistä ajoneuvoista, talletetaan säädettyjen verojen määrittämisen perusteena olevat ajoneuvon yksilöinti-, rekisteröinti- ja tekniset tiedot sekä säädettyjen verojen ajoneuvokohtaiset määrään, kantoon ja perintään liittyvät tiedot.

Autokiinnitysrekisteriin, joka muodostuu niistä rekisteröidyistä ajoneuvoista, joihin on

haettu tai vahvistettu autokiinnitys, talletetaan ajoneuvon yksilöinti-, rekisteröinti- ja tekniset tiedot sekä tiedot autokiinnityksen hakemisesta, vahvistamisesta, määrästä, kuolettamisesta ja raukeamisesta sekä kiinnittämisen estettä koskevat tiedot siten kuin autokiinnityslaisissa säädetään.

Tietolähteet

LTJ-lain 9 §:n mukaan rekisteriin saadaan väestötietojärjestelmästä luonnollisen henkilön nimeä, osoitetta, henkilötunnuksen muuttamista, kuolemaa ja väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua luovutusrajoitusta (turvakielto) koskevat tiedot.

Ajoneuvojen valmistajilta tai maahantuojilta saadaan tarvittavat tiedot ajoneuvon ennakkoilmoittamiseen. Liikennevakuutuskeskuksesta ja liikennevakuutusyhtiöiltä saadaan ryhmäliikennevakuutusta, liikennevakuutuksen maksun laiminlyöntiä, vakuutuksen irtisanomista ja ajoneuvon väliaikaista vakuuttamattomuutta koskevat tiedot. Poliisilta saadaan ajoneuvojen anastus- ja rekisterikilpitiotoja, tullilaitokselta ajoneuvon siirtolupaa ja sen aikana voimassa olevaa liikennevakuutusta koskevia tietoja sekä katsastuksen suorittajalta ja sopimusrekisteröijältä kyseistä tehtävää koskevia tietoja.

Ajoneuvoa kuljetettaessa tehtyjen rikosten seuraamustiedot saadaan oikeushallinnon tietojärjestelmästä. Poliisilta saadaan ajokorttilupaa, sen saamisen esteitä, ajokieltoa, väliaikaista ajokieltoa ja ajo-oikeuteen liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevia tietoja. Kuljettajantutkimuksen vastaanottajalta saadaan kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa sekä ajokorttia ja vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaa ajolupaa koskevia tietoja.

Tietojärjestelmän käyttö

Ajoneuvohallintokeskus käyttää tieliikenteen tietojärjestelmää sille säädettyjen tai asetettujen tehtävien ja velvoitteiden hoitamisessa. Rekisterinpitäjänä sille kuuluvat varsinaisen rekisterin ylläpidon lisäksi rekisterinpitäjän vastuuseen liittyvät muut tehtävät

kuten rekisterin asianmukaisesta käytöstä vastaaminen.

Ajoneuvojen katsastustoiminta on vapautettu kilpailulle. Yritykset hoitavat katsastustehtäviä toimiluvan nojalla. Ajoneuvojen rekisteröinti hoidetaan lainsäädäntöön perustuvan hallintosopimuksen nojalla. Kuljettajantutkintotoimintaa hoidetaan alueellisesti toteutetun kilpailutuksen perusteella hallintosopimuksin. Ajoneuvohallintokeskukselle kuuluu katsastustehtävien valvonta sekä ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja kuljettajantutkintotoiminnasta vastaaminen. Näiden tehtävien hoitamisessa käytetään keskeisesti apuna tieliikenteen tietojärjestelmää.

Ajoneuvohallintokeskus vastaa ajokorttien rekisteröinnistä. Kuljettajantutkintotehtäviä hoitavat yritykset ja poliisi tallettavat ajokorttirekisteriin ajokorttia koskevat tiedot. Ajoneuvohallintokeskus hoitaa ajoneuvojen tyyppikatsastukset ja EY-tyyppihyväksynät. Tyyppihyväksyntätiedot muodostavat pohjatiedot ajoneuvon rekisteröintiä varten. Myös autokiinnitystä koskevat tehtävät hoidetaan kokonaisuudessaan Ajoneuvohallintokeskuksessa kiinnitysrekisteriä hyödyntäen.

Tieliikenteen tietojärjestelmän avulla Ajoneuvohallintokeskus hoitaa eräitä autoverotukseen liittyviä tehtäviä sekä ajoneuvoveron ja moottoriajoneuvoveron eli dieselveron maksuunpanon ja kannon. Rekisterin avulla virasto lähettää vuosittain yli 2,4 miljoonaa verolippua. Veroja kerätään valtiolle vuosittain noin 420 miljoonaa euroa.

Ajoneuvohallintokeskuksen yhtenä päätehtävänä on tieliikenteen tietopalvelun järjestäminen. Tieliikenteen tietojärjestelmä on valtakunnallisesti merkittävä perusrekisteri, jossa on tiedot 3,6 miljoonasta rekisteröidystä ajoneuvosta ja yli 3 miljoonasta voimassa olevasta ajokortista. Tieliikenteen tietojärjestelmästä luovutetaan tietoa kansalaisille, yrityksille ja viranomaisille. Erityisesti poliisille rekisterin käyttö on merkittävä liikennevalvonnan, rikosten torjunnan ja ajokorttiasioiden hoitamiseksi. Tieliikenteen tietopalvelu käsittää rekisterin tietoja koskeviin erisisältöisiin kyselyihin vastaamisen, suoramarkkinointiin liittyvät palvelut, tilastojen valmistamisen sekä asiakirjapalvelun.

Ajoneuvohallintokeskus ja sen palveluketjuissa olevat sopimuskumppanit ja toimilu-

van nojalla tehtäviä hoitavat tahot käyttävät rekisteriä viranomaistehtäviin tai laissa säädettyihin tehtäviin. Ajoneuvorekisterin tietoja käyttävät suoraikäyttöisesti viranomaiset, liikennevakuutusyhtiöt ja liikennevakuutuskeskus, katsastustoimipaikat sekä rekisteröintiä harjoittavat auto- ja rahoitusliikkeet.

Tieliikenteen tietojärjestelmän käyttösopimuksia on tehty yhdeksän valtion viranomaisen ja 41 kunnan kanssa. Vuonna 2001 viranomaiset tekivät 8,3 miljoonaa kyselyä, joista poliisi teki 7,2 miljoonaa. Kunnissa palveluja käyttävät lähinnä pysäköinninvalvojat. Lisäksi viranomaisille toimitetaan säännöllisinä eräajoina päivityspoimintoja ja erillisiä tiedonhakuja erityistarpeisiin.

Viranomaisten lisäksi kyselykäyttöopimuksia on tehty 211 sopimusrekisteröijän kanssa. Vuonna 2001 nämä tekivät 5,3 miljoonaa rekisterikyselyä. Tietojärjestelmää käyttää erilaisilla käyttöoikeuksilla noin 28 000 suoraikäyttäjää.

Yksityiset kansalaiset sekä yritykset ja yhteisöt saavat internetin kautta ajoneuvojen kulutus- ja päästötietoja. Lisäksi on mahdollisuus saada yksittäiskyselynä rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella tietoja ajoneuvorekisteristä puhelimitse, kirjeitse sekä gsm -tekstiviesti- ja internetpalvelujen kautta. Yhteensä näitä kyselyjä tehtiin vuonna 2001 noin 520 000.

Ajoneuvohallintokeskus tarjoaa yhteistyökumppaneilleen rekisterin tietoja yrityksille suunnattujen tietopalvelujen kehittämiseksi. Yrityksille tarjottava tieto on yleensä joko osoitetietoja suoramarkkinointiin tai tietoa ajoneuvomarkkinoiden seurantaan.

Asiakirjapalveluna hoidettiin vuonna 2001 noin 33 000 asiaa.

Tieliikenteen tietojärjestelmästä tuotetaan valtakunnalliset ajoneuvo- ja kuljettajatilastot, jotka ovat kaikkien käytettävissä.

Rekisteriä käytetään myös muiden Ajoneuvohallintokeskukselle kuuluvien Ajoneuvohallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa.

1.2. Euroopan yhteisön ja ulkomaiden lainsäädäntö

Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden tekemä yleissopimus yksilöiden suojelusta henki-

lötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä (SopS 36/1992), jäljempänä tietosuojasopimus, tuli Suomen osalta voimaan huhtikuussa 1992.

Tietosuojasopimuksen tarkoituksena on turvata jokaiselle yksilölle sopimuspuolten alueella hänen oikeutensa ja perusvapautensa ja erityisesti hänen oikeutensa yksityisyyteen henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä. Tietosuojasopimuksessa määritellään ne tietosuojan perusero- ja -vapautensa, jotka sopimuksen osapuolet sitoutuvat toteuttamaan lainsäädännössään yksityisyyden suojaamiseksi henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä. Sopimuksessa ei kuitenkaan ole määräyksiä tietojen luovuttamisesta.

Sopimuksen pohjalta laaditun tietosuojadirektiivin mukaan tietojenkäsittelyjärjestelmät on tehty palvelemaan ihmistä. Järjestelmiä käytettäessä on kunnioitettava yksilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta. Direktiivin tavoitteena on turvata yksilöille heidän perusoikeutensa ja -vapautensa, erityisesti heidän oikeutensa yksityisyyteen henkilötietojen käsittelyssä.

Tietosuojadirektiivin mukaan henkilötietojen käsittely käsittää kaikenlaisen henkilötietojen käsittelyn kuten esimerkiksi tietojen luovuttamisen. Perustuslain mukaan henkilötietojen käsittelyn on aina perustuttava lain tasoiseen säädökseen. Muiden kuin henkilötietojen käsittelystä voidaan säätää lakia alemman tasoilla säädöksellä.

Rekisteritietojen käsittelyn on tietosuojadirektiivin mukaan oltava asianmukaista ja laillista. Tietoja saa kerätä tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusta vastaamattomalla tavalla. Tietojen on oltava asianmukaisia, olennaisia eivätkä ne saa olla liian laajoja siihen tarkoitukseen mihin ne on tarkoitettu ja missä niitä myöhemmin käsitellään. Tietojen tulee olla täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Luovutettavan tiedon täytyy olla tarpeellinen aiotuun käyttötarkoitukseen. Luovutettuja tietoa ei saa käyttää, jos tietoja pyydetessä esitetty syy ei vastaa varsinaista käyttötarkoitusta.

Ajoneuvoliikenteeseen liittyvää muuta normistoa on yhteisön ajokortista annetussa neuvoston direktiivissä 91/439/ETY, ajoneu-

vojen rekisteröinti asiakirjoista annetussa neuvoston direktiivissä 1999/37/EY, romuajoneuvoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/53/EY, vaarallisten aineiden tiekuljetuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetussa neuvoston direktiivissä 94/55/EY, kuluttajien mahdollisuudesta saada uusien henkilöautojen markkinoinnin yhteydessä polttoainetaloutta ja hiilidioksidipäästöjä koskevia tietoja annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 1999/94/EY, uusien henkilöautojen keskimääräisten hiilidioksidipäästöjen seurantajärjestelmästä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä 1753/2000/EY ja Euroopan yhteisössä liikennöivien hyötyajoneuvojen teknisistä tienvarsitarkastuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/30/EY.

Muut pohjoismaat

Ruotsissa ajoneuvo-, ajokortti- ja ammattiliikennerekisterit ovat valtakunnallisia tieliikennerekistereitä, joista on säädetty laissa tai alemman tasoisissa säädöksissä. Rekistereitä ylläpitää tielaitos (Vägverket).

Ajoneuvo-, ajokortti- ja ammattiliikennerekistereiden tiedot ovat julkisia. Erityisesti ajoneuvorekisteri on avoin rekisteri, sillä tietoja voidaan nimenomaisten päätösten (författningsbestämmelser) perusteella myydä yrityksille, yhteisöille ja yleisölle. Ajokorttirekisterin tiedot ovat tietyin osin salassa pidettäviä. Niitä ei voi myydä. Myöskään ammattiliikennerekisterin tiedot eivät ole myyntitoiminnan kohteena.

Ruotsissa on saatettu voimaan laki tieliikennerekisteristä (lag om vägtrafikregister). Lain soveltamisalaan kuuluu henkilötietojen sekä moottorikäyttöisten ja hinattavien ajoneuvojen tietojen rekisteröinti tieliikennerekisteriin. Samassa yhteydessä muutettiin ajokorttiasetusta (1998:980) ja asetusta ammattiliikenteestä (1979:785).

Tieliikennerekisteristä annetulla lailla korvattiin 1970-luvulla säädetyt määräykset (bilregisterkungörelsen, 1972:599, ja fordonskungörelsen, 1972:595). Lakia säädettäessä otettiin huomioon tietosuojadirektiivi ja

Ruotsin henkilötietolaki (1998:204). Henkilötietoja sisältäviin tieliikennetietoihin sovelletaan henkilötietolakia siltä osin kuin tieliikennerekisteristä annetussa laissa ei säädetä henkilötietojen käsittelystä. Henkilötietolaki on otettu huomioon yleislakina säädettäessä lakia tieliikennerekisteristä ja lakiin liittyviä muita alemman tasoisia säädöksiä.

Tanskassa vastuullisena ajoneuvo- ja ajokorttirekistereiden ylläpitäjänä toimii poliisiviranomainen (Rigspolitichefen). Færdselsloven on tieliikenteen peruslaki, lovbe-kendtgørelse nro 654 on yleinen rekisterisäädös viranomaisten julkisista rekistereistä. Ajoneuvorekisteristä annettu päätös, bekendtgørelse om registrering og syn af køretøjer mv.nr 916, on vuodelta 1997.

Rekistereiden tiedot eivät ole yleisesti saatavilla. Viranomaisilla on kuitenkin oikeus tietojen saantiin sekä ajoneuvo- että ajokorttirekistereistä tehtäviensä suorittamiseksi. Yleinen tiedonsaanti rekisteriin talletetuista tiedoista edellyttää rekisteröidyn henkilön suostumusta rekisteritietojen antamiseen.

Islannissa rekisteröintitoiminta on yhtiötetty. Keväällä 1998 annettiin ehdotus, jonka mukaan valtio saa täyden omistuksen rekisteritoimistosta (Skráningarstofan). Siitä tulisi oikeusministeriön alainen virasto. Poliisi pitää ajokorttirekisteriä. Suunnitteilla on, että rekisteritoimisto alkaa toimia rekisterinpitäjänä myös ajokorttiasioissa ja että tietojärjestelmää uusittaessa rekisterit toimisivat internetin kautta.

Aikaisemmin viranomaisilla ja yleisöllä oli rajaton tiedonsaantioikeus ajoneuvorekisteristä. Nykyisin henkilötunnuksen perusteella ei saa luovuttaa rekisteritietoja kuten tietoa siitä, että henkilö on ajoneuvon haltija. Tietojen luovuttamista mainostarkoituksiin on tiukennettu, mutta esimerkiksi autokauppiaille on suora yhteys ajoneuvorekisteriin. Ajokorttirekisteriin pääsy on rajoitettua. Rekisteriasioista on säädetty yleisessä tietolaissa (Datlagen). Henkilötietolain mukaan arkaluonteisia tietoja ei saa luovuttaa ilman tietolautakunnan lupaa.

Norjassa ei ole säädetty erityistä lakia ajoneuvoliikenteen rekistereistä. Keskeinen laki tieliikenneasioissa on Vegtrafikloven, joka sisältää muun muassa liikennesääntöjä sekä määräyksiä ajoneuvoista ja ajo-oikeudesta.

Tietyillä viranomaisilla on oikeus saada tietoja ajoneuvorekisteristä (motorvognregistret). Vakuutusyhtiöillä on oikeus saada tiettyjä tietoja. Yksittäistapauksissa yleisöllä on oikeus saada rekisteriin merkittyjä tietoja. Henkilötunnusta ei saa luovuttaa. Kaupallisiin tai markkinointitarkoituksiin ei luovuteta tietoja massaluovutuksina.

Ajokorttirekisterin ajokortin haltijaa koskevan tiedon luovuttamiseen tarvitaan erityislainsäädännön mukaan lupa tietosuojaviranomaiselta (datatilsynet). Rekisterin tiedot eivät ole julkisia. Tieto luovutetaan vain siitä, onko henkilöllä ajokortti vai ei.

1.3. Nykytilan arviointi ja muutoksen tarve

LTJ-laki on yli kymmenen vuotta vanha. Sitä on muun lainsäädännön kehittämisen vuoksi muutettu useita kertoja. Laki ja tietojärjestelmä tehtiin keskusvirastona toimineen Autorekisterikeskuksen tarpeisiin. Autorekisterikeskus hoiti valtakunnanlaajuisesti ajoneuvojen katsastuksen ja rekisteröinnin sekä otti vastaan kuljettajantutkinnot. Organisaattiorakenteiden muuttamisen, kilpailun avautumisen ja toimintamallien muuttumisen myötä näissä tehtävissä toimivien yhteisöjen määrä on nykyään huomattava. Katsastustoimipaikkoja on yli 200, hallintosopimusmallin mukaisia ajoneuvojen rekisteröintipisteitä on yli 1 000 ja kuljettajantutkinnoista tehdään määrärajojen sopimukset kaikkien 19 maakunnan alueella erikseen. Näiden keskeisten organisatoristen ja toiminnallisten muutosten johdosta LTJ-lakiin on tehty muutoksia, minkä vuoksi lain systematiikka on kärsinyt. Lakiin on tehty myös useita muutoksia muista syistä, muun muassa tietosuojadirektiivistä johtuvat muutokset.

Ajoneuvohallintokeskuksen keskeisiä tehtäviä ovat katsastustoiminnan valvonta sekä rekisteröinti- ja kuljettajantutkintotehtävistä vastaaminen. Näiden tehtävien asianmukainen hoitaminen asettaa haasteita tietojärjestelmälle ja sitä koskevalle lainsäädännölle. Tällä hetkellä rekisteriin ei voida kerätä kaikkia valvonnassa tarvittavia tietoja. Tietosisällön laajentamiselle on tarvetta myös kulluttajavalistukseen liittyvien tietojen osalta

sekä ajoneuvojen verotusperusteiden pohjatietojen keräämiseksi. On olemassa vahva tarve luoda joustavia mahdollisuuksia esimerkiksi ympäristöperusteiselle verotukselle.

Tieliikenteen tietojärjestelmä koostuu neljästä osarekistereistä sekä näille yhteisistä henkilötiedoista (yksilöintitiedot). Laissa säädetään osittain päällekkäisesti eri rekistereissä olevien tietojen käsittelystä, ja siinä on tieliikenteen tietojärjestelmän jokaista osarekisteriä varten omat säännönsä. Lisäksi laissa on osarekistereille yhteisistä henkilötiedoista säännös, jonka sisältöä tarkennetaan eri osarekistereitä koskevissa säännöksissä.

Eryteisesti tietojen luovuttamissäännökset ovat osoittautuneet vaikeaselkoisiksi ja hankalasti sovellettaviksi. Säännöksissä tietojen luovuttaminen erotellaan rekisterirakenteen mukaisesti. Tähän kategoriseen osarekisterirakenteen mukaiseen erotteluun ei ole henkilötietojen suojaan liittyvistä syistä tarvetta. Tämä koskee erityisesti ajoneuvorekisterin ja ajoneuvoverotusrekisterin tietojen käsittelyä. Osarekisterirakenteen mukaisen erottelun sijasta voitaisiin tietojen käsittely ja erityisesti niiden luovuttaminen määritellä kerättävien tietojen luonteen ja käyttötarkoituksen perusteella.

Laissa säädetään erikseen hyvin tarkasti tietojen luovutustahot ja -tarkoitukset sekä eri luovutusmuodot. Tämä on osoittautunut rekisterin tarkoituksenmukaisen ja yleisen tietosuojalainsäädännön vaatimukset täyttävän käytön kannalta tarpeettoman jäykäksi erityisesti julkisten ajoneuvotietojen osalta. Muun muassa luovutusmuodon osalta on eroteltu, mille taholle ja missä tarkoituksessa tietoja voidaan luovuttaa automaattiseen tietojenkäsittelyyn soveltuvassa muodossa, milloin tulosteena ja milloin teknisellä käyttöyhteydellä. Tämä erottelu ei vastaa asianmukaisen tietojen käytön tarpeita. Osarekistereihin perustuvan rakenteen purkaminen ei myöskään vaaranna tietosuojaa, joka voidaan varmistaa henkilötietolain periaatteiden mukaisesti. Ajoneuvorekisteristä saa luovuttaa tietoja yksittäisluovutusten ja viranomaisille tapahtuvan tietojen luovuttamisen lisäksi nimityille tahoille ja nimettyihin tarkoituksiin.

Ajokorttirekisteriin merkityn henkilön rikosta tai epäiltyä rikosta koskevat tiedot, ajokielto, väliaikainen ajokielto taikka ajo-

oikeuden raukeaminen on pidettävä salassa. Tietyille laissa luetelluille viranomaisille voidaan kuitenkin luovuttaa ajokorttitietoja laissa määriteltyjä tehtäviä varten. Lisäksi tietoja voidaan luovuttaa eräin rajoituksin historialliseen tai tieteelliseen tutkimukseen tai tilastointiin taikka liikenneturvallisuustutkimusta varten. Tämän lisäksi rekisteröity voi saada itseään koskevat tiedot ajokorttirekisterin otteella tiettyihin ajoneuvon kuljettamiseen liittyviin tarkoituksiin. Ajokorttitietojen käyttö on rajoitettu tarpeettoman kategorisesti edellä mainittuihin tarkoituksiin ilman, että siihen olisi tietojen salassa pidosta johtuen syytä. Nykyinen säännös ei mahdollista tietojen käyttöä henkilön ajo-oikeuden voimassaolon varmistamiseksi autovuokrauksen yhteydessä tai ajoneuvoa koeajettaessa. Tietoja ei ole mahdollista käyttää liikenneturvallisuuden edistämiseksi tapahtuvan valistusmateriaalin postittamiseen eikä suoramarkkinointiin.

Ajokorttirekisterin osana ajokortin valmistaja ylläpitää Ajoneuvohallintokeskuksen toimeksiannosta ja valvonnassa ajo-oikeuden haltijan ja nimikirjoituksen käsittävää tiedostoa. Ei ole perusteltua, että osa viranomaisrekisteristä annetaan yksityisen toimijan ylläpidettäväksi.

Ajoneuvoverotusrekisteristä voidaan rekisteritunnuksen perusteella luovuttaa yksittäisiä tietoja, henkilötunnusta lukuun ottamatta, hyväksyttävää tarkoitusta varten. Poliisi-, tulli-, rajavartiolaitos-, ulosotto- ja verohallinnon viranomaisille sekä katsastuksen suorittajille ja sopimusrekisteröijille luovutetaan tietoja laissa lueteltujen tehtävien hoitamista varten. Ajoneuvoverotusrekisteriä koskevien säännösten rakenne on jossain määrin epäselvä ja keinotekoinen suhteessa ajoneuvorekisterin sääntelyyn. Ajoneuvorekisteriin talletetaan sitä koskevien säännösten mukaan ajoneuvoverotusta koskevia tietoja, kun taas ajoneuvoverotusrekisteriin talletetaan varsinaista ajoneuvoveroa ja ajoneuvoveroa koskevia tietoja. Koska tietojenluovutussäännökset ovat näiden osarekisterien osalta erisältöiset, kohdellaan näitä veromuotoja mainitusta syystä johtuen tietoja luovutettaessa eri tavoin.

Autokiinnitysrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja kiinnitysasian vireilläolosta ja vahvistamisesta. Muutoin tietoja luovutetaan siten

kuin autokiinnityslaisissa säädetään. Tämä luovutus tapahtuu pääsääntöisesti rasisuodistuksella. Autokiinnitysrekisteristä ei saa luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla lukuun ottamatta sopimusrekisteröijän sopimuksenmukaisia rekisteröintitehtäviä ja rahoituslaitoksen luoton myöntämistä varten tarvitsemia tietoja.

Tieliikenteen tietojärjestelmässä käsitellään arkaluonteisia tietoja, jotka liittyvät henkilön terveyteen ja henkilön suorittamien rikosten rangaistuksiin ja muihin seuraamuksiin. Käytännössä rikostiedot ovat poliisin kirjaamia ajo-oikeustoimenpiteitä ja oikeusministeriön rekistereistä siirrettäviä tuomioistuinten tekemiä liikenne rikosratkaisuja koskevia tietoja. Terveystilaan liittyvistä tiedoista rekisteriin voidaan tallettaa tieto erityisehdosta, lääkärin todistuksen esittämisestä tai poikkeusluvan tietoja, esimerkiksi tieto luvansaajan näön tarkkuudesta. LTJ-laissa ei ole selkeitä säännöksiä arkaluonteisten tietojen käsittelylle eikä siinä erotella arkaluonteisia henkilö-tietoja muista henkilötiedoista.

LTJ-lain voimaantulon jälkeen tekninen kehitys on ollut nopeaa. Tietojärjestelmiin kohdistuvat tarpeet ja vaatimukset ovat viime vuosikymmenen aikana muuttuneet olennaisesti. Nykyinen tieliikenteen tietojärjestelmä on rakenteiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan vanhentunut. Näköpiirissä olevat uudet haasteet, kuten sähköinen asiointi ja sähköisessä muodossa tapahtuva digitaalinen kuvansiirto, asettavat tietojärjestelmälle uusia vaatimuksia. Teknisen kehityksen lisäksi muutoksia on tapahtunut tietojärjestelmän toimintaympäristössä. Suomesta on kehittynyt tietoyhteiskunta, jossa on panostettu voimakkaasti uuteen teknologiaan, osaamiseen ja uusien työmenetelmien käyttöönottoon yrityksissä ja julkisessa palveluntuotannossa. Julkisen sektorin toimintaprosesseja, sähköistä asiointia ja päätöksenteon avoimuutta on kehitetty tieto- ja viestintäteknikan tarjoamien mahdollisuuksien mukaan. Tapahtuneen kehityksen vuoksi tieliikenteen tietojärjestelmää koskeva lainsäädäntö ei nyky muodossaan kykene vastaamaan muuttuneista olosuhteista aiheutuviin haasteisiin.

Tietojärjestelmien vanhentuuessa niiden ylläpito käy vaikeaksi ja ylläpitokustannukset nousevat. Tieliikenteen tietojärjestelmän käy-

tön jatkaminen nykyisellään tulee jatkossa entistä kalliimmaksi. Tekninen järjestelmä vanhenee, jolloin sekä käyttö- että ylläpito-kustannukset kasvavat vuosittain. Järjestelmien vanhentumassa ja osaamisen siirtyessä uusiin järjestelmiin myös avainhenkilöriski kasvaa. Kustannuspaine voi näin ollen muodostua suureksi. Lisäksi vanhenevan järjestelmän toiminnalliset ja laadulliset riskitekijät aiheuttavat kustannuspaineita. Sähköisen asioinnin toteuttaminen teliikenteen tietojärjestelmän vanhalla tekniikalla on monimutkaista ja kallista.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on uudistaa vuonna 1989 voimaan tullut LTJ-laki siten, että uusi laki ajoneuvoliikennerekisteristä vastaisi tietoyhteiskunnan haasteisiin ja mahdollistaisi uudistettavan tietojärjestelmän asianmukaisen ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Ajoneuvohallintokeskuksessa on käynnissä palveluiden kokonaisuudistushanke, PALKO-hanke. Sen tavoitteena on Ajoneuvohallintokeskuksen palveluprosessien uudistaminen. Asiakkaiden ja muiden sidosryhmien muuttuvat palvelutarpeet otetaan tulevaisuudessa huomioon nykyistä paremmin. Palveluiden kokonaisuudistushankkeen myötä nykyinen teliikenteen tietojärjestelmä uudistetaan kokonaisuudessaan. Tarkoituksena on luoda nykyistä monipuolisempi ja kustannuksiltaan edullisempi ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmä. Suurin osa järjestelmästä otettaisiin käyttöön vuoden 2004 aikana, jolloin ehdotetun lain olisi tarkoitus olla voimassa. Kokonaisuudessaan uusi tietojärjestelmä olisi käytössä vuoden 2005 alusta.

Tietojärjestelmän uudistamisen tavoitteena on parantaa järjestelmien mukauttavuutta ja nopeuttaa reagointikykyä muuttuviin tarpeisiin. Tavoitteena on muun muassa mahdollistaa verkostoituneet toimintamallit ja kokonaan uusien asiakokonaisuuksien tallettaminen tietojärjestelmään sekä tarjota asiakkaille

ja sopimuskumppaneille nykyistä kehittyneemmät sähköisen asioinnin mahdollisuudet.

Vuoden 2000 alussa voimaan tulleen sähköisestä asioinnista hallinnossa annetun lain (1381/1999) tarkoituksena on asettaa sähköinen asiointi vaihtoehdoksi perinteisille asiointitavoille hallintoasioissa. Laki koskee viranomaisia ja viranomaistehtäviä hoitavia yhteisöjä. Lain tarkoituksena on lisätä asioinnin sujuvuutta ja joutuisuutta samoin kuin tietoturvallisuutta hallinnossa edistämällä sähköisten tiedonsiirtomenetelmien käyttöä. Lakia sovelletaan hallintoasian sähköiseen vierelepanoon, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksi antamiseen viranomaisessa. Uudessa järjestelmässä sähköinen asiointi olisi mahdollista.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajoneuvoliikennerekisteristä, jäljempänä ALR-laki. Samalla kumottaisiin LTJ-laki. ALR-laissa säädettäisiin rekisteristä, ei järjestelmästä käsitteen teknisessä mielessä, joten myöskään lain nimessä ei esiintyisi sanaa järjestelmä.

Laissa säädettäisiin rekisteriin kerättävistä tiedoista sekä tietojen tallettamisesta, käytöstä, luovuttamisesta ja poistamisesta kuitenkin siten, että henkilötietolaissa, julkisuuslaissa ja muussa lainsäädännössä viranomaistoiminnalle ja rekisterinpidolle asetettuja hyvän hallinnon periaatteita noudatettaisiin. Tavoitteena olisi toteuttaa yleisesti hyväksytyjä hallinto-oikeuden periaatteita kuten yhdenvertaisuus-, objektiviteetti-, suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatetta. Rekisterin tietosisältö ja tiedon käsittely pyritäisiin järjestämään siten, että säännökset eivät tarpeettomasti rajoittaisi tietojärjestelmän asianmukaista, tietosuojan ja -turvan tarpeet huomioon ottavaa teknistä toteuttamista ja kehittämistä.

LTJ-laissa ajokorttirekisterin käyttö on säännelty hyvin tarkasti. Rekisteriin talletetaan ajokorttitietojen lisäksi moottoriajoneuvoa kuljettaessa tehtyjä tai tehdyksi epäil-

tyjä rikoksia koskevat tiedot. Erityisesti rikos- ja rangaistustietojen salassapidon vuoksi ajokorttitietojen käyttö on ollut hyvin rajattua. Esityksellä on tarkoitus vapauttaa tietojen käyttöä siten, että tieto henkilön ajokorttiluokasta ja sen mukaisen ajo-oikeuden myöntämispäivästä tulisi julkiseksi. Tieto on tarpeen muun muassa autonvuokraustoiminnassa ja ajoneuvoa koeajettaessa. Ajokorttiluokkaa tai ajokortin myöntämispäivää koskevan tiedon salassa pitämiselle ei ole julkisuuslain mukaisia perusteita. Esityksellä tehtäisiin mahdolliseksi ajokorttitietojen käyttö osoitteellisten postilähetysten toimitamiseen. Varsinaisen suoramarkkinoinnin lisäksi tarvetta olisi nimenomaan liikenneturvallisuuteen liittyvän valistusmateriaalin postittamiseen. Tietojen käyttöä rajoittaisi se, että käyttötarkoituksen olisi liitettävä liikenneturvallisuuteen, ajoneuvoihin, ajoneuvoliikenteeseen tai sen aiheuttamiin ympäristöhaittoihin taikka ajoneuvon kuljettamiseen.

Esityksellä ei lievennettäisi rikos- ja terveystietojen salassa pitämisen rajoituksia.

Ajokorttirekisterin osana oleva ajokortin valmistajan pitämä, ajo-oikeuden haltijan valokuvan ja nimikirjoituksen käsittävä tiedosto tulisi Ajoneuvohallintokeskuksen pitämän tietojärjestelmän kiinteäksi osaksi.

Rekisterin rakenne

LTJ-lain mukaiset osarekisterit yhdistettäisiin. Tämä selventäisi tietojärjestelmän tietosisältöä ja rakennetta. Tietojen käsittelyä ja tietojen luovuttamista koskevissa säännöksissä ei olisi nykyisenlaista osarekisterirakenteen mukaista erottelua. Henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuus ja sääntelyn tarkkarajaisuus varmistettaisiin tieto- ja tietoryhmäkohtaisella, ei osarekisterikohtaisella, sääntelyllä.

Systematisoimalla tietojärjestelmä lainsäädännössä osarekistereihin saavutettaisiin tiettyjä etuja. Varsinkin osarekistereissä käsiteltävien tietojen ja niiden käyttötarkoitusten ollessa toisistaan poikkeavia voidaan osarekisterirakenteella varmistaa suhteellisen helposti tietojen käsittelyn asianmukaisuus säätämällä tiedoista ja niiden elinkaaresta erikseen kunkin osarekisterin luonne huomioon ottaen.

Myös tietojen käyttöoikeudet voidaan määrittellä osarekisterirakenteen mukaisesti. Osarekistereihin jaetussa tietojärjestelmässä on aina myös eri osarekistereille yhteisiä tietoja, muutoinhan tällaisella rakenteella ei saavutettaisi tietojärjestelmän rakentamisessa synergiaetuja. Tältä osin osarekisterirakenne ei ole täysin puhdaspiirteinen. Tietosuojan tai -turvan näkökulmasta ei osarekisterirakenteella ole itsenäistä merkitystä, jos asianmukaisen tietosuojan periaatteet voidaan säädöksessä muutoin varmistaa.

Osarekisterirakenne voi muuttua keinotekoiseksi, jos rekistereissä on paljon yhteisiä, käyttötarkoitukseltaan toisiinsa rinnasteisia tietoja varsinkin, jos eri osarekisterit ovat käyttötarkoitukseltaankin rinnasteisia. Tämä ongelma koskee suurelta osin nykyistä tieliikenteen tietojärjestelmää. Osarekistereiden henkilötiedot ovat yhteiset kaikille rekistereille.

Rekisteröidyn näkökulmasta on keskeistä se, mitä tietoja hänestä kerätään ja mitä tarkoitusta varten. Tietojen käyttötarkoitus voidaan määrittellä tarkkarajaisesti nimenomaan tästä näkökulmasta. Tiedon käsittely voidaan määrittellä tiedon käyttötarkoituksesta lähtien tietoryhmätasolla ja tarvittaessa tietotasollakin. Tällöin itse asiassa sääntely olisi tarkempaa kuin puhtaasti osarekisterirakenteen mukaisessa systematiikassa.

Tieliikenteen tietojärjestelmän kaikissa neljässä osarekisterissä on yhteiset henkilötiedot sekä koodistot. Tämän lisäksi ajoneuvorekisterissä, ajoneuvoverotusrekisterissä ja auto-kiinnitysrekisterissä on yhteiset ajoneuvoa koskevat tiedot. Viimeksi mainittujen osarekistereiden osalta tietojen luovutussäännökset ovat osittain päällekkäiset ja osittain toisistaan poikkeavat ilman, että tähän olisi tietosuojasyistä tarvetta.

Laissa olisi yhtenäiset säännökset tietorekisterin tiedoista koko rekisterin osalta. Luonnollisia henkilöitä, oikeushenkilöitä, arkaluonteisia tietoja, tietolähteitä, rekisterin käyttöä, tietojen käsittelyä, käyttörajoituksia, salassapitoa, rangaistuksia ja maksuja koskevat säännökset olisivat yhteiset koko rekisterille.

Rekisterin käyttäjän näkökulmasta osarekisterien poistuminen helpottaisi menettelyä rekisteritietojen käyttöön, lähinnä luovutta-

miseen liittyvissä kysymyksissä. Osarekistereissä on tällä hetkellä erilaisia säännöksiä luovutuksensaajista, luovutettavasta tiedosta, tiedon käyttötarkoituksista, otantaperusteista ja luovutustavoista.

Yhtenäisten säännösten myötä luovutuksensaajat jaettaisiin viranomaisiin ja julkisia hallintotehtäviä hoitaviin yhteisöihin sekä muihin tietoja tarvitseviin. Viranomaisille luovutettaisiin tietoja laissa säädettyjen tehtävien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien hoitamista varten. Tietoja ei luovutettaisi muihin tarkoituksiin kuin mitä säädöksissä on määrätty luovutuksensaajana olevan viranomaisen tehtäväksi. Luovutusperusteen asianmukaisuuden varmistaminen olisi rekisterinpitäjän vastuulla. Tietoja luovutettaisiin vastaavalla tavalla myös tietyille julkisia hallintotehtäviä hoitaville yhteisöille varmistamalla luovuttamisen yhteydessä tiedon tarpeellisuus pyydettyyn käyttötarkoitukseen.

Muille kuin viranomaisille ja viranomais-tehtäviä hoitaville yhteisöille tietoja luovutettaisiin yhtenäisten säännösten mukaisesti. Luovutuksensaajia ei olisi erityisesti lueteltu, sillä kaikkia luovutuksensaajia kohdeltaisiin tasavertaisina. Erityistä huomiota kiinnitettäisiin luovutettavien tietojen käyttötarkoitukseen. Laissa lueteltaisiin mihin tarkoitukseen tietoja saa luovuttaa. Tämän lisäksi luovutukselle asetettaisiin tiettyjen tietojen kohdalla erityisehtoja.

Otantaperusteet ja luovutustavat olisivat koko rekisterin osalta yhtenäiset.

Osarekistereistä luopuminen ei muuttaisi nykyisestä tietojen luovuttamisen yleisiä periaatteita, josta säädettäisiin 13 §:ssä. Yksityiskohtaisemmin tietojen luovuttamisesta säädettäisiin 14—16 §:ssä.

Tietoturvallisuus

Laissa otettaisiin huomioon rekisteritietojen tietoturvallisuuteen liittyvät julkishallinnon järjestelmille julkisuuslaissa asetetut tietosuoja- ja tietoturva vaatimukset. Henkilötietojen käsittely on turvattava ja henkilötiedot on suojattava asiattomalta käsittelyltä. Henkilötiedot on pidettävä salassa asiattomilta ja ulkopuolisilta, henkilötietojen oikeellisuus on

varmistettava, henkilötietoja ei saa tuhota tai käsitellä asiattomasti ja henkilötietojen on oltava käytettävissä. Tietojen asianmukainen käyttö varmistetaan, atk-tekniisten varmistusten lisäksi, määrittelemällä tietojen käyttöoikeudet käyttäjäryhmittäin ja varsinkin arkaluoteisten tietojen osalta henkilötasolla rajatuin, Ajoneuvohallintokeskuksen myöntämin käyttövaltuuksin. Oikeuden esimerkiksi ajokorttitietojen ja varsinkin rikostietojen käyttöön saisivat nykyisen käytännön mukaisesti vain ne henkilöt, jotka tarvitsevat näitä tietoja virkatehtävissään.

Tietojen käytön valvonta

Rekisterin tietoja käytettäisiin vain yksilöityjen tehtävien mukaisin Ajoneuvohallintokeskuksen päättämin käyttövaltuuksin. Käyttövaltuuksien hallitsemiseksi laadittaisiin käyttöoikeustaulukot ja valtuuksien haku ja myöntäminen dokumentoitaisiin. Järjestelmän käyttäjät tunnistettaisiin käyttäjätunnuksen ja salasanan avulla, jolloin käyttäjä pystyttäisiin yksilöimään ja käyttö kyettäisiin jäljittämään.

Julkisuuslain mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen julkisesta asiakirjasta tai tallenteesta, jollei siihen ole laissa säädettyä estettä. Tämän mukaisesti laissa voidaan säätää rajoitteita tietojen luovutukselle. Pääsääntö rekisteritietojen luovuttamisessa olisi julkisuuslain mukaisesti, että tietoja voidaan luovuttaa henkilörekisteristä, jos luovutuksensaajalla on henkilötietolain mukainen oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Muiden kuin henkilötietojen osalta ei vastava rajoitusta ole. Silloin kun tietoa käytetään laissa säädettyyn tarkoitukseen, ei tietojen luovuttamisen estämiselle olisi perusteita. Ajoneuvohallintokeskus voisi rekisterinpitäjänä rajoittaa tietojen luovuttamista, jos siihen olisi syytä.

Käyttäjätunnuksen voitaisiin liittää eritasoisia oikeuksia tietojen käsittelemiseksi. Käyttäjätunnuksin voitaisiin varmistaa, että henkilöt ja yhteisöt käsittelevät vain niitä tietoja, joita ne ovat oikeutetut käsittelemään. Näin estettäisiin, etteivät henkilöt tai yhtei-

söt, joilla ei ole laissa säädettyä oikeutta käsitellä rekisterin tietoja, pääse niitä käsittelemään. Rekisteritietoja saisi käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

Julkisiksi luokiteltuja tietoja voisi saada tietoa pyytävän henkilön tai yhteisön haluamalla tavalla. Joustava tietojen käsittely tekisi sähköisen asioinnin tietorekisterissä mahdolliseksi. Kansalaisten asiointia varten tarjottaisiin sähköisiä lomakkeita Ajoneuvohallintokeskuksen omien verkkosivujen tai viranomaisten yhteisten asiointiportaalien kautta. Tietoturvallisuus kattaisi sähköisen asioinnin vaatimat tunniste- ja varmennepalvelut, kuten mahdollisuuden sähköiseen allekirjoitukseen.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Ajoneuvohallintokeskuksessa käynnissä oleva PALKO-hanke aiheuttaa virastolle kustannuksia. Hankkeen kokonaiskustannuksista osa koostuu ajoneuvoliikennerekisterin rakentamisesta. Kustannukset rahoitettaisiin nettobudjetoidun Ajoneuvohallintokeskuksen omalla tulorahoituksella.

Ajoneuvoliikennerekisteri olisi teknisesti ajanmukainen. Siitä aiheutuvat ylläpito- ja käyttökustannukset olisivat nykyistä edullisempia. Kustannuksiin vaikuttaisi tekniikan ja siihen liittyvän osaamisen hyvä saatavuus markkinoilla. Koska uusien järjestelmien mahdollisia tarjoajia on useita, järjestelmien käyttö ja ylläpito voitaisiin kilpailuttaa ja saada näin aikaan kustannussäästöjä. Uusi teknologia mahdollistaisi myös rajapintojen selkeyttämisen eri osapuolten välillä, mikä puolestaan mahdollistaisi nykyistä nopeamman ja kustannuksiltaan tehokkaamman järjestelmäkehityksen.

Merkittävin yhteiskunnallinen säästö muodostuisi ajoneuvoliikennerekisterin kyvystä palvelulla laaja-alaisesti sidosryhmiä ja kuluttajia. Verkottuminen ja sähköinen asiointi merkitsevät uutta teknologiaa, jonka ansiosta palvelujen ulottuville on mahdollista saada uusia yhteisöjä ja kansalaisia. Koska käyttäjäkunta laajenee, myös kustannukset käyttäjää kohti alenevat. Ajoneuvoliikennerekisteri

tulee olemaan kokonaisuudessaan nykyistä tieliikenteen tietojärjestelmää laajempi. Tämän vuoksi sen käyttökulut ja ylläpitokustannukset tulevat yksikkökustannusten alenemisesta huolimatta olemaan tieliikenteen tietojärjestelmän vastaavia kustannuksia suuremmat.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

PALKO-hankkeessa uudistetaan Ajoneuvohallintokeskuksen palveluprosessit ennen tietojärjestelmän rakentamista. Ehdotetulla lailla tai uuden tietojärjestelmän rakentamisella ei ole organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia. Palveluprosessien uudistamisen ja virtaviivaistamisen kautta toimintaa tehostetaan siten, ettei henkilöstöä tarvitse lisätä. Tehtävien monipuolistumisen ja uusien tehtävien aiheuttama lisähenkilöstön tarve poistuu prosessien uudistumisen myötä.

3.3. Ympäristövaikutukset

Tieliikenteen tietojärjestelmä sisältää runsaasti tietoa, jonka hyväksikäytöllä voidaan vähentää ajoneuvoliikenteen ympäristöhaittoja. Uuteen tietojärjestelmään on tarkoitus lisätä ympäristötietoja. Ajoneuvohallintokeskuksen tehtävänä on saattaa nämä tiedot kansalaisten ja viranomaisten hyödynnettäviksi. Tietoja on tarkoitus kerätä muun muassa ympäristöperusteisen verotuksen mahdollistamiseksi.

Rakennettavan tietopalvelutietokannan ja uusien jakelukanavien myötä on tarkoitus kehittää kansalaisille tuotteita, joilla käyttäjä saa tietoa yksittäisen ajoneuvon tai ajoneuvoryhmän ympäristökuormituksesta.

Kuluttajien mahdollisuudesta saada uusien henkilöautojen markkinoinnin yhteydessä polttoainetaloutta ja hiilidioksidipäästöjä koskevia tietoja annettun direktiivin ja sen toimeenpanemiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen autojen polttoaineenkulutuksen ja hiilidioksidipäästöjen ilmoittamisesta (938/2000) mukaisesti rekisteriin tullaan uusina tietoina tallettamaan ajoneuvojen polttoaineenkulutusta ja hiilidioksidipäästöjä kos-

kevia tietoja. Hiilidioksidipäästöjen seurantaan liittyvät tehtävät perustuvat myös päätökseen uusien henkilöautojen keskimääräisten hiilidioksidipäästöjen seurantajärjestelmästä.

3.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Esityksellä ei ole vaikutuksia eri kansalaisryhmien asemaan.

4. Asian valmistelu

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti toukokuussa 2001 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus tieliikenteen tietojärjestelmää koskevan lain uudistamiseksi. Ehdotus tuli laatia hallituksen esityksen muotoon. Ehdotus luovutettiin liikenne- ja viestintäministeriölle 6 päivänä maaliskuuta 2002. Esityksestä ovat antaneet lausuntonsa oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, tietosuojavaltuutettu, väestörekisterikeskus, liikkuva poliisi, Patenti- ja rekisterihallitus, tullihallitus, Suomen Kuntaliitto, Liikenneturva, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry, Suomen Autokatsastus Oy ja liikennevakuutuskeskus sekä useat muut ajoneuvo- ja liikennealan etujärjestöt.

Lausunnonantajat ovat yleisesti suhtautuneet myönteisesti työryhmän esittämiin ehdotuksiin. Lausunnoissa esitettiin kuitenkin huomautuksia lakiehdotuksen yksityiskohdista.

Oikeusministeriö on lausunnossaan todennut, että henkilötietojen käsittelyä koskevia erityissäännöksiä voidaan pitää perusteltuina, jos yleislain säännöksiä henkilötietojen käsittelystä jollakin tietyllä alalla on sen erityispiirteet huomioiden tarpeen täydentää tai poiketa niistä. Koska ehdotettu laki sisältäisi pääosin yleislakeja täydentäviä säännöksiä henkilötietojen käsittelystä, pitää oikeusministeriö erityissäännöksiä perusteltuina.

Osarekisterirakenteesta luopumiseen on pääosin suhtauduttu myönteisesti. Lausunnoissa on todettu osarekisterien yhtenäistä-

misen parantavan tietojen käytettävyyttä sekä poistavan nykyiseen järjestelmään liittyviä päällekkäisyyksiä ja tietojen luovutukseen liittyviä ristiriitaisuuksia vaarantamatta henkilötietojen suojaa.

Tietosuojavaltuutettu katsoi kuitenkin, että osarekisterirakenteella päästäisiin parempaan lopputulokseen silloin, kun henkilötietojen käsittelyn tarkoitus ei ole yhteensopiva ja hyväksyttävä rekisterinpitäjän toiminnan kannalta. Tietosuojavaltuutettu on ehdottanut, että yksittäin luovutettavan tiedon osalta tietoja luovuttavalle viranomaiselle asetettaisiin velvoite tunnistaa luovutuksensaaja ja selvittää luovutustarkoitus. Tietosuojavaltuutetun mukaan hyväksyttävänä käyttötarkoituksena voitaisiin pitää oikeusvaateen laatimista, torjumista ja puolustamista koskevaa tilannetta.

Hallituksen esityksessä katsotaan, että jokaisesta yksittäin luovutettavasta tiedosta ei aina ole tarpeen selvittää luovutuksensaajaa eikä tiedon käyttötarkoitusta. Tarvittaessa luovutuksensaaja on selvitettävissä. Yksittäisen tiedon luovuttamisen yhteydessä tiedonsaajaa informoidaan tiedon hyväksyttävästä käyttötarkoituksesta. Asiaa on selvitetty tarkemmin 16 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteluissa.

Yksittäin luovutettavan tiedon käyttötarkoitus liittyy useimmiten autokaupan yhteydessä tapahtuvaan ajoneuvon omistajan tai ajoneuvon tietojen selvittämiseen, jolla pyritään ehkäisemään ennalta mahdollisia oikeusvaateita. Yksittäin luovutettavan tiedon käyttötarkoituksen selvittämisen osalta hallituksen esitys ei poikkea LTJ-laista.

Lausunnoissa esitetyt yksityiskohtaiset huomautukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon lakiehdotusta valmisteltaessa.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on syyskuussa 2002 annettu hallituksen esitys ajoneuvolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 141/2002 vp). Tähän aikaisempaan esitykseen sisältyvän ajoneu-

volain 95 §:ssä säädettäisiin ajoneuvoja koskevaan rekisteriin liittyvästä Ajoneuvohallintokeskuksen muutosoikeudesta ajoneuvojen osalta. Mainittuun ajoneuvolain 95 §:ään viitattaisiin tämän esityksen 19 §:ssä. Tätä esitystä käsiteltäessä tulisi ottaa huomioon ehdotetun ajoneuvolain 95 §.

5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Esitys toteuttaa tietosuojadirektiivin vaatimukset. Esityksessä on otettu huomioon myös tietosuojasopimus.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalasta.

Tietosuojadirektiivin 2 artiklan b alakohdassa määritellään henkilötietojen käsittely. Henkilötietolain 3 §:n 3 kohdan henkilötietojen käsittelyä koskeva määritelmä perustuu tähän tietosuojadirektiivin määritelmään. Tietosuojadirektiivin ja henkilötietolain mukaisesti ehdotetussa laissa tietojen käsittelyllä tarkoitetaan tietojen keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista, tuhoamista ja muita tietoihin kohdistuvia toimenpiteitä laajasti ymmärrettyinä.

Laissa säädettäisiin tietojen käsittelystä ja erityisesti tietojen luovuttamisesta mahdollisimman tarkasti. Tietosuojadirektiivin mukaan henkilötietojen käsittelyä koskevien kansallisten lakien tavoitteena on taata perusoikeuksien ja vapauksien kunnioittaminen ja erityisesti yksityisyyttä koskevan oikeuden kunnioittaminen.

LTJ-laissa tieliikenteen tietojärjestelmän määritelmän piiriin kuuluvat tietorekistereiden lisäksi myös niihin kuuluvat tietojenkäsittelyohjelmistot. Ehdotettu laki koskisi ajoneuvoliikennerekisteriä, ei tietojenkäsittelyohjelmistojä. Rekisterinpitäjä vastaisi siitä, että käytössä olevat ohjelmistot ja tekniikat ovat tarkoitukseensa soveltuvia ja turvallisia.

Ehdotetussa laissa tietorekisterillä tarkoitetaan käyttötarkoituksensa vuoksi yhteenkuuluvista merkinnöistä muodostuvia tietoja sisältävää tietojoukkoa, jota käsitellään osin tai kokonaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti siten, että rekisteritieto voidaan löytää helposti ja kohtuuttomitta kustannuksitta. Loogisen rekisterikäsittelyn mukaisesti tietorekisteriin luetaan kuuluvaksi kaikki tiedot, joita käytetään samassa käyttöyhteydessä riippumatta siitä miten ja mihin ne on talletettu. Ajoneuvohallintokeskuksen

uusi tietojärjestelmä sisältäisi automaattisen tietojenkäsittelyn avulla käsiteltyjen rekisteritietojen lisäksi myös muussa muodossa käsiteltyä tietoa kuten esimerkiksi optisin keinoin järjestettyjä mikrofilmejä.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät Ajoneuvohallintokeskuksen sisäisen hallinnon tiedot ja ajoneuvoliikennerekisterin käyttöön ja valvontaan liittyvä tieto.

ALR-laki olisi 2 momentin mukaan erityislaki, joka sisältäisi säännökset tietojen käsittelystä ajoneuvoliikennerekisterissä. Laki syrjäyttäisi erityislakina ristiriitatilanteessa henkilötietolain ja julkisuuslain. Näitä yleislakeja sovellettaisiin kuitenkin täydentävästi siltä osin kuin ehdotetussa laissa ei toisin säädetä.

Julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Säännös on toissijainen suhteessa muussa laissa oleviin viranomaisten henkilörekisterien tietojen luovuttamista koskeviin säännöksiin. Lain perustelujen mukaan säännös tulee sovellettavaksi ensisijaisesti luovutettaessa tietoja sellaisista viranomaisten henkilörekistereistä, joita pidetään suoraan henkilötietolain nojalla. Ehdotetussa laissa säädettäisiin LTJ-lain tapaan tyhjentävästi tietojen luovuttamisesta. Näin ollen julkisuuslain tietojen luovuttamista koskevat säännökset eivät tulisi tältä osin sovellettaviksi.

Mainitun julkisuuslain pykälän mukaan henkilötietoja saa mainitusta pääsäännöstä poiketen kuitenkin luovuttaa suoramarkkinointia ja mielipide- tai markkinatutkimusta varten vain, jos niin on erikseen säädetty tai jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa. Lain perustelujen mukaan syynä tähän on yksilön itsemääräämisoikeuden varmistaminen.

Tietojen suuren massan vuoksi ajoneuvoliikenteen tietojen suoramarkkinointikäytössä

ei voi tulla kyseeseen rekisteröidyn nimenomaisen suostumuksen pyytäminen. Lisäksi tietojen käyttö tähän tarkoitukseen on vakiintunutta. Ajoneuvotietoja on käytetty suoramarkkinointitarkoituksiin LTJ-lain voimassa olon ajan vuodesta 1989. Suoramarkkinointi on ollut siten rajattua, että tietojen käytön on täytynyt liittyä liikenneturvallisuuteen, liikenteeseen, liikenne- ja autovakuutuksiin, liikennetarvikkeisiin, katsastukseen, ajoneuvoihin tai ajoneuvokauppaan. Samaa tarkoittava säännös tulisi myös ehdotettuun lakiin. Luonnollisen henkilön tietoja ei saisi luovuttaa, jos luovutuksensaajalla ei ole henkilötietolain mukaan oikeutta käsitellä näitä tietoja. Nämä säännökset rajoittaisivat osaltaan henkilön tietojen käyttöä suoramarkkinointiin. Yksilön itsemääräämisoikeus varmistettaisiin lisäksi henkilön kiello-oikeudella. Markkinointikieltoja oli tieliikenteen tietojärjestelmässä vuoden 2000 lopussa voimassa 11 472. Tätä itsemääräämisoikeutta käyttäneiden määrää on pidettävä pienenä suhteessa rekisteröityjen määrään.

Ajoneuvoliikennerekisteristä olisi jokaisella lähtökohtaisesti oikeus saada tietoja. Tätä julkisuusperiaatetta rajoitettaisiin siten, että laissa säädettäisiin lähinnä tietosuojaja tietoturvasyistä tyhjentävästi ne tilanteet, joissa tietoja ei voida järjestelmästä luovuttaa tai niiden luovuttaminen on rajoitettua.

Pykälän 3 momentin mukaan lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät rekisteristä poistetut, arkistoon siirretyt tiedot. Henkilötietolain 35 §:n mukaan arkistolaitokseen tai siihen verrattavaan arkistoon siirrettyjen henkilörekistereiden käytöstä ja suojaamisesta sekä niiden tietojen luovuttamisesta on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Arkistolaisissa (831/1994) säädetään arkistotoimista ja sen järjestämisestä.

Ajoneuvohallintokeskuksella on arkistonmuodostussuunnitelman mukaan velvollisuus säilyttää tietoja passiivirekisterissä sen jälkeen, kun henkilöä koskevat rekisteritiedot on poistettu aktiivikäytöstä. Passiivirekisterillä tarkoitettaisiin tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävää tiedostoa, jonka käyttöä koskisivat arkistolain säännökset.

2 §. *Rekisteri.* Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöltään vähäisin muutoksin nykyisen LTJ-lain säännöstä. Pykälään ehdotetaan li-

sättäväksi, että rekisteri on myös maakuljetusten turvallisuusneuvonantajista ja tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävistä korteista pidettävä valtakunnallinen rekisteri.

Rekisteriin talletettaisiin ajoneuvon rekisteröintijärjestelmän mukaisia ajoneuvojen rekisteröintiin liittyviä perustietoja siten kuin ajoneuvojen rekisteröinnistä annetussa asetuksessa säädetään sekä ajoneuvojen yksilöintiin, tekniikkaan ja katsastuksiin liittyviä tietoja.

Rekisteriin talletettaisiin tietoa ajoneuvoa kuljettavista henkilöistä. Tämän perusteella tietoja merkittäisiin ajokorttiluvan hakijoista, vaikka heille ei olisi vielä myönnetty ajo-oikeutta tai -korttia, ajo-oikeuden haltijoista ja moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa rikokseen syylliseksi epäillyistä tai syyllistyneistä. Tietojen merkitseminen moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa rikokseen syylliseksi epäillyistä tai syyllistyneistä henkilöistä ei edellyttäisi, että henkilöllä on ajo-oikeus.

Maaliikenteen turvallisuusneuvonantajasta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävistä korteista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85.

3 §. *Rekisterin käyttötarkoitus.* Tieliikenteen tietojärjestelmää pidetään liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja tieliikenteen tietopalvelua varten. Ajoneuvoliikennerekisterin tarkoituksena olisi 1 momentin mukaan liikenneturvallisuuden ja ajoneuvoliikenteen tietopalvelun edistämisen lisäksi ajoneuvojen aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentäminen. Tietojärjestelmän käyttötarkoitus vastaisi näin ollen Ajoneuvohallintokeskukselle laissa säädettyä tarkoitusta. Myös tieliikenteen verotustehtävien ja autokiinnitysten hoitamiseksi tarpeellisia tietoja talletettaisiin rekisteriin.

Rekisteritiedolla on oleellinen merkitys ajoneuvoverojen ja autoverojen kantamisessa. Ajoneuvon käytön ja rekisterissä oleminen perusteella kannetaan vuotuiset ajoneuvoverot. Ajoneuvoveroa maksaa se, joka on rekisteriin merkitty omistaja tai haltija verokauden alussa. Rekisterin tietoja käytetään

myös niissä tapauksissa, joissa verovelvollisuus alkaa, muuttuu tai päättyy kesken verokauden. Veroliput lähetetään rekisterissä olevien tietojen perusteella.

Ajoneuvohallintokeskus huolehtii veroviranomaisena ajoneuvon ensirekisteröinnin tai käyttöönoton jälkeen ajoneuvon rakenteen, käyttötarkoituksen tai omistuksen muutoksen vuoksi toimitettavasta autoverotuksesta autoverolaissa (1482/1994) säädetyn mukaisesti.

Rekisteriin merkittäisiin myös tietoja auto-kiinnityksistä siten kuin autokiinnityslaisissa säädetään.

Ajoneuvoliikenteen tietopalvelun tavoitteena olisi liikenneturvallisuutta ja turvallista autokauppaa lisäävän sekä ajoneuvoliikenteen ympäristöhaittoja vähentävän tiedon tarjoaminen. Tehtävänä olisi tiedon antaminen viranomaisille, kansalaisille ja yrityksille laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin. Tiedon tuottamisen tai jakamisen hoitaisi Ajoneuvohallintokeskus itse tai se hoidettaisiin ohjattuna sopimustoimintana. Tieto tarjottaisiin käyttäjäryhmien tarpeiden mukaan eri jakelukanavien kautta.

Muulle viranomaisille luovutettaisiin rekisteristä tietoa niille määrättyjen tehtävien hoitamista varten. Tieto luovutetaan reaaliajassa suorakyselyinä tai määräajoin eräpoimintana.

Tietopalvelun tärkeänä tehtävänä olisi tarjota maksuttomasti viraston toimialaan liittyviä sellaisia tietopalveluja, jotka tukevat kansalaisia ja yrityksiä lakisääteisten veloitteiden täyttämässä. Rekisteristä on kehitetty muun muassa uusien henkilöautojen kulutus- ja päästötietopalvelu internettiin.

Rekisterin tietoja käytettäisiin *2 momentin* mukaan myös mielipide- ja markkinointitutkimukseen, muuhun suoramarkkinointiin, osoite- ja tietopalveluun, tilastointiin sekä historialliseen, tieteelliseen ja niihin verrattavaan muuhun tutkimukseen. Muulla tutkimuksella tarkoitetaan liikenneturvallisuustutkimusta tai ympäristötutkimusta, jotka voivat olla tieteellistä tutkimusta edeltävää tai itsenäistä tutkimusta, joka ei täytä tieteellisen tutkimuksen kriteerejä.

Autokauppaan liittyviä tietopalveluja tarjottaisiin maksullisina. Tietopalvelun maksut määräytyvät valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetyn mukaisesti. Maksullisen tietopalvelun ylijäämä käytetään liikennetur-

vallisuustutkimuksen, liikennevalvonnan ja liikenneonnettomuuksien tutkinnan rahoittamiseen.

Maksullisia tietopalveluja kansalaisille ja yrityksille olisivat erisisältöiset yksittäiskyselyt puhelimitse, kirjeitse sekä tekstiviestit- ja internetpalveluna. Tietopalveluna annetaan rekisteritunnuksen ja valmistenumeron perusteella tietoa rekisterissä olevien ajoneuvojen omistajista, haltijoista ja heidän osoitustaan, katsastuksesta, teknisistä ominaisuuksista, käyttöönottopäivästä, vakuutusyhtiöstä ja maksamattomista veroista. Tietopalveluna olisi myös henkilötunnuksen perusteella mahdollista saada tietoja henkilöistä, joilla on ollut tai on ajo-oikeus.

Autoalaan liittyville yrityksille on kehitetty kyselyiden lisäksi suoramarkkinointiin liittyviä osoitepoimintoja sekä autokaupan seurannassa tarvittavia markkinatilastoja. Tiedot luovutettaisiin lain sallimiin käyttötarkoituksiin viraston antamalla luvalla eräpoimintana.

Muuna osoite- ja tietopalveluna tietoja käytettäisiin muun muassa liikennesuunnitteluun ja muuhun yhdyskuntasuunnitteluun luovuttamalla esimerkiksi auto- ja osoitetietoja ilman henkilötietoja postinumeroittain pysäköintialueita suunniteltaessa.

Tietopalveluna tarjottaisiin Tilastokeskuksen kanssa yhteistyössä laadittua tilastollista rekisteritietoa. Ajokorttitilastoissa on tilastoitu myönnettyjen ja voimassaolevien ajokorttien määriä. Ajoneuvotilastot ja kantatilastot sisältävät eri ajoneuvoluokkien määriä alueellisesti. Autot on tilastoitu myös käyttöönottovuoden, kuljetuskapasiteetin, yleisimpien merkkien ja käytön suhteen. Ensirekisteröinneistä on tilastoitu määrien lisäksi myös yleisimpiä merkkejä, moottoritilavuutta ja käyttöä. Ensirekisteröintitilastoja päivitetään kuukausittain ja kantatilastoja neljännesvuosittain.

Asiakirjapalveluna luovutettaisiin ajoneuvoihin liittyviä asiakirjakopioita ja tietoja neuvontaan esimerkiksi museoautoksi rekisteröintiä varten.

4 §. *Rekisterinpitäjä.* LTJ-lain mukaan tietoliikenteen tietojärjestelmän pitäjä on Ajoneuvohallintokeskus, joka vastaa tieliikenteen tietojärjestelmän osarekisterien tietosisällöstä, käytöstä, tietojen käsittelyä koskevista periaatteellisista kysymyksistä sekä tietojärjes-

telmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Ehdotetun lain mukaan nykyistä tilannetta ei muutettaisi. Ajoneuvohallintokeskus olisi ajoneuvoliikennerekisterin rekisterinpitäjä.

2 luku. Rekisterin tiedot

5 §. *Luonnolliset henkilöt, joista talletetaan tietoja rekisteriin.* Pykälässä lueltaisiin ne tilanteet, jolloin henkilöstä merkittäisiin tietoja rekisteriin. Rekisteriin merkittämisen edellytyksenä olisi, että henkilö kuuluu johonkin pykälässä lueltuun ryhmään.

Pykälän 1 kohdan mukaan henkilöstä talletettaisiin tietoja, jos hän omistaa ajoneuvon tai on sen haltija. Ajoneuvon haltijatieto merkittäisiin rekisteriin silloin, kun ajoneuvon pääasiallinen käyttö on siirtynyt luonnolliselle henkilölle tai kun ajoneuvo on yli 30 päivän ajaksi luovutettu toiselle sopimuksen perusteella.

Rekisteriin merkittäisiin myös tieto ajoneuvon tilapäisestä käytöstä. Ajoneuvon tilapäisellä käytöllä tarkoitetaan tilanteita, jolloin ajoneuvoa käytetään tilapäisesti koenumeroilvin tai siirtoluvan nojalla. Ajoneuvoa saa käyttää vain myönnetyn koenumerotodistuksen tai siirtoluvan voimassaolon ajan. Ajoneuvon tilapäinen käyttö ei edellytä, että henkilö on ajoneuvon omistaja tai haltija tai että luvan saaneella henkilöllä olisi edes ajo-oikeutta kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa.

Rekisteriin talletettaisiin 2 kohdan mukaan ajokorttilupaan liittyviä tietoja, joita olisivat myös hakemusvaiheen tiedot. Henkilöstä merkittäisiin rekisteriin tietoja, kun hänelle on myönnetty ajokortti tai hän on saanut ajo-oikeuden kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa.

Henkilöstä talletettaisiin 3 kohdan mukaan tietoja, kun hän on ilmoittautunut ADR-ajolupakokeeseen. Henkilön suoritettua hyväksyttävästi ADR-ajolupakokeen tutkinnon vastaanottaja merkitsisi tiedot myönnetystä ajoluvasta.

Henkilöstä talletettaisiin tietoja, kun hän on ilmoittautunut turvallisuusneuvonantajan kokeeseen. Suoritettuaan hyväksyttävästi kokeen, jolla osoitetaan henkilöllä oleva turvallisuusneuvonantajan tehtävissä tarvittava asiantuntemus, talletettaisiin rekisteriin tieto

henkilön oikeudesta toimia turvallisuusneuvonantajana.

Rekisteriin talletettaisiin 4 kohdan mukaan seuraamustietoja henkilöistä, joiden epäillään syyllistyneen tai jotka ovat syyllistyneet rikokseen moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan. Tällaisia seuraamustietoja olisivat muun muassa rikoksista seuranneet rangaistukset, ajokiellot ja poliisin toimittamat tiedot tiettyihin rikoksiin liittyvistä epäilyistä. Epäiltyjen rikosten osalta rekisteriin talletettaisiin käytännössä vain tietoja, joilla on vaikutusta ajokorttiluvan tai ajokortin myöntämiseen. Tällainen tieto voi olla esimerkiksi ilmoitus henkilön epäilyistä syyllistymisestä kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudesta. Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta on tieliikennelain mukaan este ajokorttiluvan myöntämiseksi yhden vuoden ajan. Rikoksilla tarkoitetaan tieliikennelain (267/1981) 8 luvun mukaisia rangaistaviksi säädettyjä tekoja, muita tieliikennelaissa tai siinä viitatuissa muissa säädöksissä olevia rangaistaviksi säädettyjä rikoksia, liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetun lain (546/1998) mukaista paljastinlaiterikkomusta, vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa tarkoitettuja rikoksia sekä rikoslain (39/1889) 23 luvussa tarkoitettuja liikennejuopumusrikoksia.

Ulkomaalaisista henkilöistä, joiden epäillään syyllistyneen tai jotka ovat syyllistyneet rikokseen moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan, sekä heille tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista talletettaisiin tietoja kuten Suomen kansalaisista.

Pykälän 5 kohdan mukaisia 6 §:n 4 kohdan perusteluissa tarkemmin selostettaviin tielikenteen valvontalaitteisiin liittyviä tietoja talletettaisiin jo hakuvaiheessa. Tällä estettäisiin usean kortin myöntäminen henkilölle eri jäsenvaltioissa.

Henkilöistä, joilla on tielikenteen valvontalaitteissa käytettävä kortti tai joilla on poliisin myöntämä 6 kohdan mukainen vammaiselle henkilölle myönnetty pysäköintilupa, talletettaisiin rekisteriin tieto.

Henkilöstä, joka on 7 kohdan mukainen autokiinnityksen hakija tai autokiinnityslain tarkoittama rahamääräisen kirjallisen sitoumuksen antaja tai se, joka on ottanut sitoumuksen vastattavakseen tai on sitoumuk-

sen haltija, talletettaisiin autokiinnityslain mukaista tietoa.

6 §. *Luonnollisista henkilöistä talletettavat tiedot.* Ehdotettu 6 § vastaisi asiasisällöltään pienin muutoksin LTJ-lain säännöksiä siitä, mitä henkilötietoja tieliikenteen tietojärjestelmään saa tallettaa.

Henkilötietolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 96/1998 vp) mukaan henkilötietoja ovat kaikenlaiset henkilöä taikka tämän ominaisuuksia tai elinolosuhteita kuvaavat merkinnät, jotka voidaan tunnistaa tiettyä luonnollista henkilöä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi.

Henkilötiedot jaettaisiin yksilöintitietoihin ja henkilöön liittyviin tietoihin. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin yksilöintitiedoista. Henkilön yksilöintitiedoilla tarkoitetaan tietoja, joilla voidaan tunnistaa tietty henkilö selkeästi esimerkiksi nimen, osoitteen, henkilötunnuksen, valokuvan, nimikirjoitusnäytteen tai muun yhteystiedon perusteella. Muulla yhteystiedolla tarkoitettaisiin esimerkiksi henkilön puhelinnumeroa ja sähköpostiosoitetta. Henkilön valokuvalla ja nimikirjoitusnäytteellä tarkoitetaan sähköisessä muodossa tallennettavaa kuva- ja nimikirjoitusnäytettä. Henkilön yksilöintitietojen tulisi vastata sisällöltään väestötietojärjestelmästä saatavia tietoja, jotka asianomaisesta henkilöstä on talletettu väestötietolaissa tarkoitettuun väestötietojärjestelmään.

Henkilöön liittyvinä tietoina talletettaisiin kaikkia muita henkilöön liittyviä tietoja siten kuin henkilötiedot henkilötietolaissa määritellään eli kaikenlaiset henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavat merkinnät. Muut kuin henkilön yksilöintitiedot luettelaisiin *2 momentissa* kahdeksassa kohdassa tiettyihin ryhmiin jaettuina. Eri ryhmien tiedot sisältävät erittäin yksityiskohtaisia, useita kymmeniä kohtia sisältäviä henkilöön liittyviä tietoja. Ehdotetussa laissa ei tämän johdosta olisi tarkoituksenmukaista säätää yksityiskohtaisia tietoluetteloita, vaan pykälässä olisi valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkempien tietojen tallettamisesta.

Momentin *1 kohdan* mukaan rekisteriin talletettaisiin luonnollisesta henkilöstä ajokorttilupaa, ajokortteja ja ajo-oikeutta koskevia

tietoja. Kuten 5 §:n perusteluissa todetaan, rekisteriin talletettaisiin ajokorttilupaan liittyviä tietoja, jotka käsittävät myös hakemusvaiheen tiedot. Hakemusvaiheessa rekisteriin merkittäisiin tietoja hakemusasiakirjasta ja tietoja hakemuksen ratkaisusta eli hyväksytäänkö vai hylätäänkö hakemus.

Ajokorttiluvalla tarkoitetaan, että henkilölä, joka täyttää ajokorttiasetuksessa säädetyt terveystaamukset ja tieliikennelain 73 §:ssä säädetyt vaatimukset, on lupa ajokortin saamiseen.

Ajo-oikeus määritellään tieliikennelain 64 §:ssä. Ajo-oikeus alkaa, kun ajokortti luovutetaan tai, jos ajo-oikeuden saamisen edellytyksenä on kuljettajantutkinnon suorittaminen eikä vastaavaa ajokorttia ole luovutettu, kun todistus hyväksytystä tutkinnon suorittamisesta luovutetaan.

Ajokorteista talletettaisiin tilattavaa ajokorttia koskevia tietoja kuten ajokortin laji, luokka, korttilomaketieto, kaksoiskappaleen versionumero ja viimeinen voimassaolopäivä.

Ajokortin lajitietona talletettaisiin tieto siitä, että ajokortti on joko lyhytaikainen tai varsinainen. Tilattavan ajokortin luokkatieto sisältäisi tiedon eri ajokorttiluokkien yhdistelmästä, jotka on lueteltu ajokorttiasetuksen 5 ja 6 §:ssä. Korttilomaketiedolla tarkoitetaan koodimuotoista tietoa tilattavan ajokortin ulkomuodosta. Uudet tilaukset ovat käytännössä aina luottokorttikokoisia EY-kortteja.

Kaikki ajokorttiin tehtävät merkinnät luettelaa ajokorttiin tehtävistä merkinnöistä annetussa liikenneministeriön päätöksessä (1244/1997). Rekisteriin talletettaisiin käytännössä samat tiedot kuin ajokorttiin.

Momentin *2 kohdan* mukaan rekisteriin talletettaisiin ADR-ajolupaa koskevinä tietoina koetiedot, ajoluvan laajuus, myöntämispäivä, myöntäjä, kaksoiskappaleen versionumero ja viimeinen voimassaolopäivä. Vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajatodistusta koskevinä tietoina talletettaisiin koetiedot, todistuksen laajuus, myöntämispäivä ja voimassaoloaika.

Momentin *3 kohdan* mukaan rekisteriin talletettaisiin tietoja kuljettajaopetuksesta, kuljettajantutkinnon teoriakokeesta ja ajokokeesta, opetusluvan hakijan kokeesta, harjoitusluvan hakijasta, ajo-näytteestä sekä ajoko-

kemustodistuksesta.

Momentin 4 kohdan mukaan rekisteriin talletettaisiin tietoa tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävistä korteista. Tällainen valvontalaite (ajopiirturi) on tarkoitettu helpottamaan tieliikenteen ajo- ja lepoajoista annetun neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 valvontaa. Kahden vuoden kuluttua siitä, kun uuden digitaalisen ajopiirturin teknisistä yksityiskohdista annettu yhteisön asetus on julkaistu, uuteen piirturiin sopivat kortit on tarkoitus ottaa käyttöön. Asetus julkaistiin 5 päivänä elokuuta 2002. Kortteja on tarkoitus antaa kuorma- ja linja-auton kuljettajille, korjaamoille, jotka asentavat ja korjaavat valvontalaitteita, ajo- ja lepoaikavalvontaa suorittaville viranomaisille ja valvottavat ajoneuvot omistaville yrityksille. Tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävistä korteista talletettaisiin kortin hakijaan ja haltijaan liittyen kortin hakemista, myöntämistä, valmistuttamista ja toimittamista sekä kortin uusimista, katoamista, korvaamista, peruuttamista, palauttamista ja tuhoamista koskevia tietoja.

Momentin 5 kohdan mukaan henkilöstä talletettaisiin tietojen rajoittamiseen liittyviä tietoja. Rajoituksen alaisista tiedoista säädetäisiin 17 §:ssä.

Henkilön varallisuuteen liittyvistä tiedoista merkittäisiin rekisteriin momentin 6 ja 7 kohdan mukaan lakisääteisiin maksuihin ja veroihin sekä niiden suorittamiseen liittyviä tietoja sekä ulosotto-, konkurssi, velkajärjestely- tai yrityssaneeraustietoja. Rekisteriin ei merkittäisi yksityiskohtaisia varallisuuteen liittyviä tietoja, vaan ainoastaan tietoa siitä, onko henkilö konkurssissa tai onko henkilön ajoneuvo ulosmitattu. Rekisteröityjen varallisuuden liittyvällä tiedolla on merkitystä muun muassa valvottaessa ammattimaista tavaraliikennettä. Tavaraliikenneluvan myöntäminen edellyttää luvan hakijalta hyvämainisuutta, ammattitaitoa, vakavaraisuutta ja muuta sopivuutta harjoittamaan liikennettä. Lupaviranomainen voisi tarkistaa rekisteristä mahdollisen konkurssi- tai ulosmittausmerkinnän olemassaolon harkitessaan liikenneluvan myöntämistä.

Momentin 8 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin tieto siitä, että ajoneuvon omistaja tai haltija on luonnollinen henkilö.

Hallintaoikeuden laatutietona rekisteriin

merkittäisiin 9 kohdan mukaan tieto siitä, että henkilön ajoneuvon liittyvä haltijuus voi perustua työsuhteeseen, liisauussopimukseen tai muuhun haltijuuteen kuten osamaksuun tai yli 30 päivää kestäneeseen käyttöön liittyvään hallintaan.

7 §. *Oikeushenkilöt, joista talletetaan tietoja rekisteriin, ja oikeushenkilöistä talletettavat tiedot.* Oikeushenkilöstä talletettaisiin vastaavia tietoja kuin luonnollisista henkilöistä kuitenkin siten, että oikeushenkilöistä ei tallennettaisi niin laajasti tietoja kuin luonnollisista henkilöistä.

Rekisteriin talletettaisiin oikeushenkilön nimi, henkilötunnusta vastaava y-tunnus, osoite- ja muu yhteystieto, kotikunta, asiointikieli, tieto siitä, että ajoneuvon haltija on oikeushenkilö, ja tieto ajoneuvon haltijan hallintaoikeuden laadusta.

Myös 5 §:n säännöksiä siitä, keistä tietoja talletetaan rekisteriin, sovellettaisiin soveltuvin osin oikeushenkilöihin.

8 §. *Arkaluonteiset tiedot.* Lakiin otettaisiin arkaluonteisten tietojen tallettamista koskeva pykälä. Säännökset sisältyvät LTJ-lain ajokorttirekisterin tietoja koskevaan 6 §:ään, josta ne otettaisiin asiasisällöltään lähes muuttamattomina tähän pykälään.

Arkaluonteisia tietoja, kuten henkilön rotua tai etnistä alkuperää, henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista, rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta, henkilön terveydentilaa, sairautta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia, henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä tai henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia koskevia tietoja ei henkilötietolain mukaan saa käsitellä.

Tietosuojadirektiivin ja henkilötietolain mukaan arkaluonteisten tietojen käsittelystä on useita poikkeuksia. Poikkeukset koskevat myös viranomaisten rekistereissä olevien henkilötietojen käsittelyä ja luovuttamista. Ajoneuvoliikennerekisteriin talletettaisiin arkaluonteisia henkilötietoja, jos tietojen käsittelystä on säädetty laissa, käsittely johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä tai tietojen käsittely on tarpeen historiallista

tai tieteellistä taikka tilastointia varten.

Pykälän 1 momentin mukaan ajokorttiluvan hakijoista ja ajo-oikeuden haltijoista sekä ajo-oikeutta vailla olevista tallettaisiin ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten henkilön terveyteen liittyviä tarpeellisia tietoja. Tietojen tarpeellisuudesta päätettäisiin aina tapauskohtaisesti.

Tieliikennelain mukaan poliisi valvoo Suomessa vakituisesti asuvien ajo-oikeuden haltijoiden terveydentilaa. Suomessa vakinaisesti asuvan ajo-oikeuden haltijan on toimitettava asuinpaikkansa poliisille lääkärin tai optikon antama todistus näkökyvystään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän on täyttänyt 45 vuotta. Kuorma-auton tai linja-auton ajo-oikeuden haltijan tai henkilöauton ammattiajoluovan haltijan on toimitettava lääkärintodistus asuinpaikkansa poliisille kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän täyttää 50, 55, 60 tai 65 vuotta, ja muun ajo-oikeuden haltijan kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän täyttää 60 vuotta.

Jos on syytä epäillä, ettei kuljettaja enää täytä ajokorttiluvan saamisen edellytyksenä olevia terveysvaatimuksia tai ettei hän terveydentilansa vuoksi enää kykene kuljettamaan turvallisesti sellaista ajoneuvoa, jonka ajo-oikeus hänellä on, poliisi voi määrätä hänet määrääjässä toimittamaan uuden lääkärintodistuksen tai suorittamaan uuden ajokortin tai ajonäytteen.

Rekisteriin merkittäisiin tieto lääkärintodistuksen esittämisestä.

Ajo-oikeuteen voidaan liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan on käytettävä ajaessaan silmälaseja tai muita korjaavia linssejä, kuulolaitetta taikka proteesia tai muuta ortopedista apuvälinettä, jos hän vain niitä käyttäen täyttää säädetyt terveysvaatimukset tai kykenee kuljettamaan ajoneuvoa, tai että hänen kuljettamassaan ajoneuvossa on oltava automaattivaihteisto tai tutkinnon vastaanottajan Ajoneuvohallintokeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti hyväksymät erityiset ajolaitteet. Edellä mainituista ajo-oikeuteen liittyvistä ehdoista tehdään merkintä ajokorttiin.

Ajo-oikeuteen voidaan erityisistä syistä liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan on toimitettava määrääjän kuluttua asuinpaikkansa poliisille lääkärintodistus.

Rekisteriin merkittäisiin tieto vammaisen pysäköintiluvasta, jos poliisi on tieliikennelain 28 b §:n mukaisesti myöntänyt vaikeasti vammaiselle henkilölle tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten pysäköintiluvan. Rekisteriin merkittäisiin käytännössä vain tieto myönnetystä pysäköintiluvasta.

Rekisteriin merkittäisiin tietoja henkilöstä, jolle on myönnetty ajoneuvoverolain 9 §:n mukaisesti vapautus ajoneuvoverosta joko autoverolain 50, 51 §:n taikka tieliikennelain 28 b §:n perusteella. Rekisteriin merkittäisiin myös tieto autoveron palautuksesta, jos palautus on myönnetty autoverolain 50 tai 51 §:n perusteella. Ajoneuvoveron vapautuksesta tai autoveron palautuksesta olisi rekisterissä merkintä veropäätöksestä ja viittaus päätöksen perusteena olevaan säädökseen.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilöstä tallettaisiin moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdyksi epäiltyjä ja tehtyjä liikenne rikoksia, niistä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevia tietoja ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten. Käytännössä nämä tiedot ovat poliisin kirjaamia ajo-oikeustoimenpiteitä sekä oikeusministeriön rekistereistä siirrettäviä tuomioistuinten tekemiä liikenne rikoksia koskevia tietoja. Ajo-oikeustoimenpiteeseen voi liittyä tai siitä voi seurata ajokorttitoimenpide. Rekisteriin merkittäviä rikosepäilyihin liittyviä tietoja on käsitelty 5 §:n perusteluissa.

Poliisin tallettamia ajo-oikeustoimenpiteisiin liittyviä tietoja ovat muun muassa ajokorttiluvan peruuttaminen, uuteen kuljettajatutkintoon määrääminen, väliaikaisen ajokiellon kesto, ajokieltoon määrääminen, ehdollinen ajokielto, varoituksen ja ajo-oikeuden raukeaminen sekä tiedot niiden perustana olevasta teosta tai epäilystä teosta. Rekisteriin merkitään myös tieto siitä, onko ajo-oikeuden säilyttämiseksi tai takaisin saamiseksi toimitettava lääkärintodistus tai suoritettava tutkinto.

Liikenne rikosratkaisusta merkittäisiin tekoapäivää, rangaistus- ja seuraamuskoodeja, ajokieltoa, koetusaikaa, vankeusmäärää, päivasakkojen luku- ja markkamäärää, lainvoimaisuutta, nuorisopalvelu- tai yhdyskunta-palvelua ja valvonta-aikaa koskevia tietoja. Osa näistä tiedoista merkittäisiin koodimuo-

toisina.

9 §. *Rekisteriin talletettavat muut tiedot.* Pykälään ehdotetaan koottavaksi ajoneuvo-liikennerekisteriin talletettavat muut kuin 6—8 §:ssä tarkoitetut tiedot. Yksityiskohtaiset tiedot ajoneuvoista tallennettavista tiedoista ovat nykyisin ajoneuvojen rekisteröinnistä annetussa asetuksessa, ajoneuvojen katsastuksesta annetussa asetuksessa, ajokorttiasetuksessa, moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa, ajoneuvoverosta annetussa laissa, autokiinnityslaisissa ja vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annetussa asetuksessa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuina ajoneuvon teknisinä tietoina rekisteriin merkittäisiin ainakin massa-, akseli-, leveys-, pituus-, rengas-, varuste-, moottori-, istumaja seisomapaikka-, kytkentä-, rekisterikilpi-, jarrujärjestelmä-, väri-, ilmatyyny-, turvavyö-, meluarvo- ja polttoainekulutustiedot. Rekisteriin merkittävillä ajoneuvon yksilöintitiedoilla tarkoitetaan valmistenumeroa tai mitä tahansa muuta yksilöivää tietoa, jonka perusteella ajoneuvo tai joku sen osa on erotettavissa muista ajoneuvoista tai osista. Muu yksilöivä tieto voisi olla esimerkiksi moottorin, vaihteiston tai turvalaitteiden numero.

Momentin 2 kohdassa tarkoitettuina ajoneuvon katsastustietoina merkittäisiin tiedot tyyppi-, rekisteröinti-, kytkentä-, muutos- ja vuosikatsastuksista sekä katsastuksessa hyläytyille ajoneuvoille tehdyistä jälkitarkastuksista.

Rekisteriin merkittävät ajoneuvon yleiset rakenneominaisuustiedot olisivat osittain teknisiä ja osittain ajoneuvon hyväksyntä- ja katsastustietoja. Rakenneominaisuustiedoilla tarkoitettaisiin ajoneuvojen tai niiden osien valokuvia, piirustuksia sekä akseli- ja moottoritietoja.

Ajoneuvojen hyväksyntään liittyvinä tietoina rekisteriin merkittäisiin ajoneuvon yksilöinti-, rekisterikilpi-, tyyppihyväksyntä-, valmistaja- ja maahantuojatietoja. Rekisterissä olisi myös tietoja rekisteröinti-, muutos- ja vuosikatsastuksista sekä niihin liittyvistä päivämääristä ja muista katsastusta palvelevista tiedoista kuten määräaikaikatsastuksen tarkastusohjeita. Näillä tarkoitetaan valmistajien ja maahantuojien antamia ohjeita ja tarkastusohjeita.

Määräaikaikatsastusten ja muiden teknis-

ten tarkastusten yhteydessä rekisteriin talletettaisiin ajoneuvon yksilöinti- ja vikatietoja. Muilla teknisillä tarkastuksilla tarkoitettaisiin lähinnä tiellä tehtäviä tarkastuksia, joita suorittaisivat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos. Vikatiedot olisivat uusia tietoja. Vikatiedot poistettaisiin seuraavassa katsastuksessa. Ajoneuvon hyväksymisestä tai mahdollisesta ajokieltoon määrittämisestä ilmoitettaisiin rekisteriin.

Uusina rekisteriin merkittävät tietoina voisivat olla ajoneuvon valokuvat. Valokuvia rekisteriin merkittäisiin ajoneuvon maahantuonnin tai rekisteröintikatsastusten yhteydessä, jolloin voitaisiin varmistua siitä, että ajoneuvo rekisteröidään sellaisessa kunnossa kuin se oli maahantuotaessa ja ettei ajoneuvoa ole muutettu sen jälkeen, kun veroviranomainen on ennen ensirekisteröintiä tehnyt veropäätöksen. Valokuvien tallettamisella olisi merkitystä myös muutoksatsastuksessa laskettaessa vaihdettujen osien prosenttiosuuksia ja tehtäessä lupapäätöksiä.

Momentin 3 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin ajoneuvojen rekisteröintiin liittyviä perustietoja. Näitä olisivat ajoneuvon omistaja-, haltija-, käyttötarkoitus-, liikennevakuutus-, rekisteritunnus-, rekisterikilpi-, rekisteröintitodistus-, käyttöönottopäivä-, ensirekisteröintipäivä-, luovutuspäivä-, muutosrekisteröintipäivä-, liikenteestä poistopäivä-, rekisteristä poistopäivä-, kuorma-auton vetolaitteen käyttö-, autokiinnitys- ja anastustiedot.

Momentin 4 kohdassa tarkoitettuina autokiinnitystietoina rekisteriin talletettaisiin kiinnitysasian hakijan tai velallisen tietoja, pääoma-, korko- ja kulutietoja, päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja tietoja asian etenemisestä kuten vireilläolo-, vahvistamis-, uudistamis-, kuolettamis- ja raukeamistieto. Lisäksi rekisteriin talletettaisiin täytäntöönpanotietoina myymis- ja hukkaamiskieltoa, väliaikaistointia, ulosmittausta, takavarikkoa, konkurssia ja velkasaneerausta koskevia tietoja.

Momentin 5 kohdan mukaan rekisteriin talletettaisiin verotuksen perustietoina veropäätöstietoja ajoneuvoverosta, varsinaisesta ajoneuvoverosta eli dieselverosta ja lisäverosta, autoverosta ja polttoainemaksusta, veron maksutietoja, verolipun tulostetietoja, veron-

palautustietoja, perintätietoja ja ulosottotietoja sekä kokonaisasiakkuuteen liittyviä tietoja.

Rekisteriin tallettaisiin rekisterinpidossa tarpeellisia tietoja. Nämä tiedot voisivat liittyä mihin tahansa 1 momentissa mainittuihin 1—5 kohtaan. Ajoneuvosta merkittäisiin rekisteriin ajoneuvon kaikki tiedot ajoneuvon elinkaaren mukaisesti ensirekisteröinnistä ajoneuvon lopulliseen poistoon rekisteristä. Rekisteriin merkittäisiin viranomaistehtävien hoitamiseksi tarpeellisia tietoja. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi tiedot ajoneuvon väliomistajista, joita ei merkittäisi rekisteriin ajoneuvon omistajiksi, ja tiedot myynti-ilmoituksista, joita merkittäisiin ajoneuvon rekisteröinnin laiminlyöntitapauksissa. Rekisteriin voitaisiin merkitä myös tietoja yhteyshenkilöistä, kun asia on vielä käsittelyssä.

Pykälän 2 momentissa valtuutettaisiin ajoneuvon liittyvistä tiedoista säätämään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kun laissa sallittaisiin tietojen tallettaminen, asetuksella säädettäisiin siitä, mitkä sallituista tiedoista tosiasiallisesti talletetaan. Tietoluettelon laajuuden ja muun muassa direktiivien tai muiden syiden aiheuttamien muutostarpeiden johdosta ajoneuvon liittyvistä tiedoista ei ole tarkoituksenmukaista säätää laissa.

Tietoluettelo, joka kattaa 1 momentin 1—5 kohdat, sisältäisi yli 700 erilaista tietoa.

Ajoneuvotekniikan kehitys tuo tullessaan uusia varusteita ja järjestelmiä, joista säädetään direktiiveillä ja joista tulisi merkitä tietoja rekisteriin. Vaatimustasot, kuten ajoneuvojen päästö- ja kulutusvaatimukset muuttuvat jatkuvasti, jolloin tiedot tulisi tallettaa joko ensirekisteröintiä tai käytön aikaista valvontaa varten. Myös ajoneuvojen käyttöön liittyvät toiminnalliset, kuten rekisteröintiin, verotukseen tai vakuutuksiin liittyvät järjestelmät muuttuvat usein aiheuttaen muutostarpeita rekisteriin merkittäviin tietoihin.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin ajoneuvon liittyvistä tietoryhmistä ja niihin sisältyvistä tärkeimmistä yksittäisistä tiedoista. Ajoneuvohallintokeskus voisi päättää kyseisen tietoryhmän sisällöstä yksityiskohtaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin esimerkiksi tietoryhmästä moottorin tiedot ja

tämän tietoryhmän tarkemmista yksityiskohtaisista tiedoista kuten kulutus-, päästö- ja melutiedoista. Ajoneuvohallintokeskus päättäisi kaikista muista moottoriin liittyvistä yksittäisistä tiedoista kuten moottorin sijainti- ja käyttövoimatiedoista.

3 luku. Tietolähteet ja tietojen luovuttaminen

10 §. *Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta.* Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöltään pienin muutoksin LTJ-lain säännöksiä Ajoneuvohallintokeskuksen oikeudesta tietojen saantiin ja tallettamiseen. Tietolähteet eroteltaisiin aiemmasta poiketen viranomaisilta saataviin ja muilta kuin viranomaisilta saataviin tietoihin. Muilta kuin viranomaisilta saatavista tiedoista säädettäisiin 11 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan rekisteriin talletettaisiin tietoa julkishallinnon muista rekistereistä ja tietolähteistä. Tietoa saataisiin väestötietojärjestelmästä, yritys- ja yhteisörekisteristä, oikeushallinnon, ulosottoviranomaisten, poliisiviranomaisten, puolustusvoimien, tullilaitoksen ja lääninhallitusten tietojärjestelmistä.

Ulkopuolisista tietolähteistä saatavasta tiedosta säädetään myös tietojen luovuttajaa koskevissa säädöksissä. Näitä on muun muassa väestötietolaissa ja poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa.

Pykälän 2 momentin mukaan tietojen toimittamistavasta ja päivitystiheydestä sovitaisiin tietojen luovuttajan kanssa. Yksittäisten tietojen toimittaminen tapahtuisi tallettamalla tiedot suoraan rekisteriin reaaliajassa. Eräluovutukset toteutettaisiin siirtämällä tiedot säännöllisesti sovittuina ajankohtina. Tietoja siirrettäisiin rekisteriin sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä, jossa tieto välittyy langattomasti tai kaapelia pitkin.

11 §. *Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta.* Rekisteriin tallettaisiin tietoja myös muilta kuin viranomaisilta. Muilla kuin viranomaisilla tarkoitetaan lakisääteisiä tehtäviä hoitavia yhteisöjä tai Ajoneuvohallintokeskuksen muita sidosryhmiä.

Tietoja saataisiin 1 momentin mukaan ajoneuvojen maahantuojilta ja valmistajilta, liikennevakuutuskeskukselta, liikennevakuutusyhtiöiltä, kuljettajantutkintojen vastaanot-

tajilta, katsastuksen suorittajilta, sopimusrekisteröijiltä, tieliikenteen valvontalaitteisiin liittyvien korttien myöntäjiltä ja ajokortin valmistajilta.

Myös silloin kun tietoa talletetaan lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi, tietojen käsittelystä on säädettävä lailla.

Pykälän 2 *momentin* mukaan Ajoneuvohallintokeskus määräisi tietojen toimittamisesta. Tiedot siirrettäisiin ajoneuvoliikennerekisteriin tai luovuttaja tallettaisi tiedot suoraan tietorekisteriin.

12 §. *Rekisterin käyttö Ajoneuvohallintokeskuksessa.* Ehdotettu pykälä ei muuttaisi nykyistä tilannetta. Ajoneuvohallintokeskus käyttäisi rekisteriä sille laissa säädettyjen tai määrättyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseksi. Näiden tehtävien lisäksi rekisteriä voitaisiin käyttää tieliikenteen ajo- ja lepoaikojen valvontaan ja muiden teknisten tarkastusten järjestämiseen. Tietoja käytettäessä olisi otettava huomioon henkilötietojen suoja koskevat yleisperiaatteet. Kunkin tietoryhmän tietoja saisivat käyttää vain ne henkilöt, jotka tarvitsevat niitä työtehtäviensä asianmukaiseksi hoitamiseksi.

13 §. *Tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin yleisistä periaatteista, jotka koskisivat kaikkea tietojen luovuttamista ajoneuvoliikennerekisteristä. Ajoneuvohallintokeskus rekisterinpitäjänä päättäisi tietojen luovuttamisesta. Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöltään LTJ-lain 11 §:ää.

Tietosuojadirektiivin mukaan rekisteritietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja laillista. Tietoja saa kerätä tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin tätä tarkoitusta vastaamattomalla tavalla. Luovutettavan tiedon on oltava tarpeellinen aiottuun käyttötarkoitukseen. Luovutettuja tietoja ei saa käyttää, jos tietoja pyydettyä esitetty syy ei vastaa varsinaista käyttötarkoitusta. Näitä periaatteita vastaavat säännökset tulisivat pykälän 1 *momenttiin*.

Ajoneuvohallintokeskuksella olisi vastuu rekisteritiedoista rekisterinpitäjänä myös luovuttamisesta.

Tietoa luovutettaisiin Ajoneuvohallintokeskukselle tehtävän pyynnön tai hakemuksen perusteella. Tietoja luovutettaessa olisi

otettava huomioon, onko kyseessä yksittäin luovutettava tieto vai usean tiedon luovuttaminen yhdellä otantaperusteella tai otantaperusteiden yhdistelmällä.

Yksittäisen tiedon luovuttamisen lähtökohdanna on, että luovuttamista ei rajoiteta, ellei 17 §:n luovutusrajoituksista tai 18 §:n salassapitosäännöksistä muuta johdu. Tiedon luovuttamisen edellytyksenä on, että luovuttamiseen on laissa säädetty peruste ja että luovutuksensaaja käyttää tietoa pyydettyyn tarkoitukseen. Pykälän 2 *momentin* mukaan muista kuin yksittäin luovutettavista tiedoista tai tilastotiedoista olisi tietoja pyydettyä ilmoitettava muun muassa tietojen käyttötarkoitus ja tietojen suojaustapa. Ajoneuvohallintokeskuksella olisi harkintavalta tietojen luovuttamisesta.

Tietojen luovuttamista harkittaessa olisi otettava huomioon tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset. Tarvittaessa hakijan olisi annettava lisäselvitystä esimerkiksi tiedon käytöstä. Ajoneuvohallintokeskus voi kieltäytyä tiedon luovuttamisesta, jos yleiset tiedon luovuttamisen edellytykset eivät toteudu.

Luovuttamispäätöksen jälkeen Ajoneuvohallintokeskus valvoisi luovutetun tiedon käyttöä muun muassa kirjallisten selvitysten ja raporttien sekä suoramarkkinoinnin osalta kontrollihenkilöiden kautta. Tällainen henkilö saa kaikki suoramarkkinointipostit, joiden osoitetiedot olisi tuotettu Ajoneuvohallintokeskuksen rekisteritietojen perusteella. Tällä tavalla voitaisiin tiedon käyttötarkoitusta ja osoitelähteen merkitsemistä valvoa tehokkaasti.

Luovutuksensaajat joutuisivat lisäksi raportoimaan Ajoneuvohallintokeskukselle luovutettujen tietojen hävittämistä ja -ajankohdasta.

Pykälän 3 *momentin* mukaan tietoa ei saisi luovuttaa edelleen kolmannelle ilman asianmukaista lupaa. Kielto luovuttaa tietoa kolmannelle ei koskisi yksittäin luovutettua tietoa. Viranomaisilla olisi kuitenkin oikeus tietojen edelleen luovuttamiseen, jos luovuttaminen perustuu lakiin, Suomea sitovan kansainväliseen sopimuksen velvoitteeseen tai Euroopan yhteisön lainsäädäntöön. Poliisilla olisi lisäksi oikeus luovuttaa tietoja ajo-oikeudesta, ajokorteista, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdyksi epäilyistä

tai tehdyistä rikoksista, ajokielloista ja ajoneuvoista toisen valtion poliisi- ja oikeusviranomaisille sekä kansainvälistä rikostorjuntaa suorittaville viranomaisjärjestöille.

Pykälän 4 momentin mukaan tietoa ei saisi luovuttaa, jos tiedon voitaisiin epäillä vaarantavan henkilön yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan. Tietojen tallettaminen luovutuksensaajan tietojärjestelmään olisi mahdollista vain Ajoneuvohallintokeskuksen luvalla.

Ajoneuvohallintokeskus voisi henkilötietolain 42 §:n mukaisilla käytännesäännöillä ohjata ja tarkentaa käytäntöä tietojen luovuttamisessa tässä laissa asetettavien vaatimusten sekä henkilötietolain ja julkisuuslain periaatteiden mukaisesti.

14 §. *Arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen luovuttaminen.* Arkaluonteisten henkilötietojen luovuttaminen olisi pääsääntöisesti kiellettyä. Henkilötietolain 12 §:n mukaisia poikkeuksia tietojen käsittelykiellosta sovellettaisiin myös ajoneuvoliikennerekisterin tietoihin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ajoneuvoliikennerekisteriin talletettuja arkaluonteisia tietoja saa luovuttaa vain, jos pyytäjällä on henkilötietolain tai muun lain perusteella oikeus tiedon käsittelyyn. Henkilötietolain mukaisia perusteita arkaluonteisten tietojen luovutukselle ovat: rekisteröity on antanut nimenomaisen suostumuksensa, rekisteröity on itse saattanut tiedon julkiseksi, tieto on tarpeen rekisteröidyn tai jonkun toisen henkilön elintärkeän edun suojaamiseksi ja rekisteröity on estynyt antamasta suostumustaan, tieto on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi, puolustamiseksi tai ratkaisemiseksi, luovuttamisesta säädetään laissa tai luovuttaminen johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä, tietoa käytetään historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka tilastointia varten tai tietoa käytetään sellaiseen tietojen käsittelyyn, johon tietosuojalautakunta on antanut henkilötietolain 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan. Arkaluonteisten henkilötietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin 14 §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilötunnuksen luovuttaminen olisi sallittua vain erityistapauksissa. Henkilötunnuksen saisi luo-

vuttaa rekisteröidyn yksiselitteisesti antamalla suostumuksella tai jos pyytäjä saa käsitellä henkilötunnusta erityislainsäädännön perusteella tai henkilötietolain 13 §:ssä käsittelylle asetetut edellytykset täyttyvät. Henkilötietolain mukaan henkilötunnusta saa käsitellä, jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi tai historiallista tai tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten. Henkilötunnuksen saisi luovuttaa osoitetietojen päivittämiseksi tai moninkertaisten postilähetysten välttämiseksi, jos henkilötunnus jo on luovutuksensaajan käytettävissä.

Henkilötunnuksen käytöstä tietojen luovuttamisen perusteena säädettäisiin 3 momentissa. Henkilötunnusta saisi käyttää tietojen luovuttamisen perusteena ilman rekisteröidyn suostumusta, jos pyytäjällä on henkilötietolain tai muun lain nojalla oikeus sitä käsitellä.

15 §. *Tietojen luovuttaminen viranomais-tehtävien ja muiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tietoja luovutettaisiin rekisteristä viranomaisille laissa säädettyjen tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi. Lakiin perustuvia viranomaistehtäviä hoitavien yhteisöjen oikeudesta saada tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä säädettäisiin 2—9 kohdassa.

Tietojen luovuttamisessa olisi otettava huomioon 13 §:ssä ehdotetut tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset.

Tietojen luovuttaminen olisi sallittua viranomaistehtävien hoitamiseksi, jos tiedot olisivat välttämättömiä laissa viranomaiselle asetetun tehtävän suorittamiseksi tai tietojen luovuttamiseen olisi lakiin perustuva velvoite tai valtuutus. Ajoneuvoliikennerekisteristä ei kuitenkaan luovutettaisi tietoja minkä tahansa lakiin perustuvan viranomaistehtävän hoitamiseksi, vaan luovuttamisen edellytyksenä olisi lisäksi, että tehtävät liittyvät johonkin 2 §:ssä tarkoitettuun ajoneuvoliikennerekisterin käyttötarkoitukseen. Luovutettavien tietojen tulisi olla tarpeellisia niihin tarkoituksiin, joihin niitä pyydetään.

Tietojen käyttötarkoitukset ilmenisivät tie-

tojen luovuttamista koskevasta hakemuksesta. Yksittäin luovutettavaa tietoa ei kuitenkaan tarvitsisi hakea erikseen eikä käyttötarkoitusta tarvitsisi ilmoittaa. Yksittäin luovutettavasta tiedosta säädettäisiin 15 §:ssä.

Poliisi-, tulli-, rajavartiolaitos-, syyttäjä-, tuomioistuimien-, oikeusrekisterikeskus-, ulosotto- ja vankeinhoitoviranomaisille sekä puolustusvoimille luovutettaisiin tietoja ajoneuvoista viranomaisille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamista varten. Tietoja ajokorteista luovutettaisiin ajo-oikeuteen ja liikennelupaan liittyvien asioiden käsittelyä sekä henkilötietojen tarkastamista varten. Tulliviranomaisille luovutettaisiin tietoja myös ajoneuvon siirtoluvan myöntämistä varten ja sen aikana voimassa olevaan liikennevakuutukseen liittyvien asioiden hoitamista varten.

Veroviranomaisille, valtiokonttorille, pysäköinninvalvojille sekä kuntien ajoneuvosiirroista ja romuajoneuvojen hävittämisestä huolehtiville viranomaisille luovutettaisiin tietoja ajoneuvoista heille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamista varten.

Lääninhallituksille luovutettaisiin tietoja ajokorteista ajo-oikeuteen ja liikennelupaan liittyvien asioiden käsittelyä sekä henkilötietojen tarkastamista varten.

Liikennevakuutuslain (279/1959) mukaan liikennevakuutuksen ottamisen laiminlyöntitapauksissa rekisteristä luovutettaisiin 2 kohdan mukaan tietoa liikennevakuutuskeskukselle hyvikemaksun määräämistä varten ajoneuvon vakuuttamatta olon ajalta. Tietoja luovutettaisiin myös liikennevakuutuksen ja korvausjärjestelmän hoitamista sekä onnettomuusrekisterin ylläpitoa varten.

Valtiokonttorille saisi luovuttaa tietoa liikennevakuutuksen hoitamista varten ja valtion omistaman moottoriajoneuvon aiheuttamien liikennevahinkojen korvauskysymyksissä.

Liikennevakuutusasetuksen (324/1959) mukaan Ajoneuvohallintokeskuksesta luovutetaan tietoa liikennevakuutusyhtiöille liikennevakuutussopimuksen lakkaamisesta, kun ajoneuvo poistetaan rekisteristä, ajoneuvon vakuutus siirtyy toiseen yhtiöön taikka

kun ajoneuvon omistaja tai haltija tekee rekisteri-ilmoituksen, joka on merkittävä rekisteriin, ja korvausjärjestelmän hoitamista varten.

Tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (24/2001) mukaan liikennevakuutuskeskuksen ylläpitämään onnettomuusrekisteriin olisi luovutettava ehdotetun 7 §:n mukaisia arkaluonteisia henkilötietoja. Onnettomuustietorekisteriin tallennetaan henkilön tunnistetietojen lisäksi henkilön terveydentilaa ja liikenneerikoksia koskevia sekä muita onnettomuuden tutkinnan yhteydessä saatuja tietoja.

Tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta annetun lain mukaisesti 3 kohdassa säädettäisiin, että liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille luovutettaisiin tietoa, jolla on todennäköisesti merkitystä tutkinnassa. Tällaista tietoa olisivat esimerkiksi liikenneonnettomuuteen osallisen terveydentilaa koskevat tiedot ja rekisteriotteen sisältämät ajoneuvoa koskevat tiedot tai ajo-*piirturin* tallenne.

Rekisteristä saisi 4 kohdan mukaan luovuttaa tietoa katsastuksen suorittajille ajoneuvojen katsastuksesta annetun asetuksen ja 5 kohdan mukaan sopimusrekisteröijille ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun asetuksen mukaisten tehtävien hoitamista varten.

Pykälän 6 kohdan mukaan kuljettajantutkinnon vastaanottajalle luovutettaisiin tietoja laissa tai sen nojalla säädettyjä kuljettajantutkintotehtäviä, kuljettajaopetuksen valvontajajokorttitehtäviä, ADR-ajolupa- ja -ajolupakoeasioita sekä ADR-ajolupakoulutuksen valvontaa varten. Kuljettajatutkintotoiminnan järjestämisestä annetun asetuksen (719/1998) mukaan kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa on sovittava tieliikenteen tietorekisterin käyttämisestä ja tietojen käsittelystä.

Tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävien korttien ja niitä koskevien hakemusten käsittelijöille luovutettaisiin 7 kohdan mukaan tietoa kortin hakijasta tai haltijasta, tämän ajo-oikeudesta sekä tietoja haetuista ja myönnettyistä korteista. Käsittelijöillä on tarve saada vastaavia tietoja myös muiden jäsenvaltioiden rekistereistä.

Pykälän 8 ja 9 kohdan mukaan tietoja luovutettaisiin Ahvenanmaan maakunnan ja Eu-

roopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneen valtion viranomaisille tai Euroopan yhteisöjen komissiolle. Lisäksi tietoja luovutettaisiin kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetuille viranomaisille yhteisön lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten. Tietojen luovuttamisen edellytyksenä olisi, että luovutuksensaajavaltiossa on riittävä tietosuojan taso. Tietosuojan taso arvioitaessa olisi siirtoon liittyvien olosuhteiden osalta otettava huomioon tietojen luonne, käsittelyn tarkoitus ja kestoaika, alkuperämaa ja lopullinen kohde sekä luovutuksensaajavaltion voimassa olevat oikeussäännöt ja turvatoimet.

Pykälän 10 kohdan mukaan tietoja voitaisiin luovuttaa perustellusta syystä yksittäisluovutuksena viranomaisille ja viranomais tehtävien suorittamista varten Euroopan talousalueen ulkopuolelle, jos henkilötietolain 22, 22 a tai 23 §:ssä tietojen luovuttamiselle asetetut edellytykset täyttyvät.

Julkisuuslain 29 §:ssä säädetään salassa pidettävien tietojen antamisesta toiselle viranomaiselle. Kyseisen säännöksen nojalla viranomaisen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä henkilötiedosta teknisen käyttöyhteyden avulla vain, jos siitä nimenomaisesti säädetään laissa taikka siihen on henkilön suostumus. Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdolliseksi luovuttaa salassa pidettäviä tietoja viranomaisille, liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle, Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille sekä ETA-valtion viranomaisille, komissiolle ja kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetuille viranomaisille. Edellytyksenä tietojen luovuttamiselle teknisen käyttöyhteyden avulla toiselle viranomaiselle olisi, että toinen viranomaisen tarvitsee salassa pidettävää tietoa omissa lakisääteisissä tehtävissään. Luovutettavia tietoja rajaisivat 13 §:ssä olevat tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset.

16 §. *Tietojen luovuttaminen muuhun käyttötarkoitukseen.* Pykälää sovellettaisiin kaikkeen muuhun tiedon luovuttamiseen kuin 14 §:ssä tarkoitettuun tiedon luovuttamiseen.

Tietojen luovuttamisessa olisi otettava huomioon 13 §:ssä ehdotetut tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset.

Yksittäisluovutuksena saisi pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan luovuttaa tietoja ajoneuvoista ja niiden verotuksesta, kiinnityksestä, ajoneuvon omistajan ja haltijan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella. Näitä tietoja käyttävät pääasiassa kansalaiset ajoneuvokaupan yhteydessä varmistaakseen kaupan luotettavuuden ajoneuvon tietojen tai omistajan osalta esimerkiksi selvittämällä, että myyjä omistaa ajoneuvon. Tietojen saannilla on kuluttajalle taloudellista ja myös liikenneturvallisuutta lisäävää hyötyä kuluttajan voidessa todeta ajoneuvon kuntoon vaikuttavia tietoja.

Yksittäisluovutuksena 2 kohdan mukaan tietoja saisi ajokorttiluokasta ja sen myöntämisaikakohdasta henkilötunnuksen perusteella. Tarve tiedon käyttöön liikenneturvallisuuksista on muun muassa autovuokraamoilla ja autokaupalla ajoneuvoa koeajattessa sekä liikennevakuutustoiminnassa. Ajokorttiedon tarkastamisella kyettäisiin ennaltaehkäisemään väärennettyjen ajokorttien käyttäminen mainituissa tilanteissa. Nykyistä luottokortin kokoista ajokorttia edeltävässä muovisessa ajokortissa ei ole merkittynä kortin myöntämisaikakohtaa. Palvelun käyttö olisi sallittua rekisterinpitäjän erillisellä luvalla.

Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua yksittäiskyselyn yhteydessä ei aina voida eikä ole tarpeen selvittää tiedon kysyjää tai kysyjän käyttötarkoitusta tiedolle. Kysely voidaan tehdä yleisöpuhelimesta tai työpaikan puhelimesta taikka käyttäen ennalta maksettua matkapuhelinliittymää. Vuosittain yksittäiskyselyjä tehdään noin 520 000. Tietojen väärinkäyttö on ollut vähäistä. Väärinkäytöksiä on tullut esille muutamia yksittäisiä tapauksia, lähinnä ammattimaisten autovarkauksien yhteydessä. Muutaman väärinkäytöksen vuoksi ei aina ole tarkoituksenmukaista selvittää tiedon luovutuksensaajaa. Yksittäin luovutettavasta tiedosta on tarvittaessa selvittäväissä luovutuksensaajaa.

Yksittäiskyselyt tapahtuvat pääsääntöisesti puhelimitse tai tekstiviestinä, jolloin palveluja tarjottaessa käyttäjille kerrottaisiin, mitkä ovat tietojen sallitut käyttötarkoitukset. Luovutuksensaajan tunnistamisvelvoite tai tietojen käyttötarkoituksen selvittäminen ei estä

tietojen tarkoituksellista väärinkäyttöä.

Rekisteriä käytetään myös mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun. Momentin 3 kohdassa sallittaisiin luonnollisen henkilön nimen ja osoitteen tai muiden yhteystietojen luovuttaminen. Momentin 4 kohdassa sallittaisiin näihin tarkoituksiin pidettävien asiakasrekisterien yhteystietojen ja ajoneuvon tietojen päivittäminen.

Momentin 5 kohdan mukaan sallittaisiin tietojen luovuttaminen tilastointia sekä historiallista tai tieteellistä tutkimusta ja siihen verrattavaa muuta tutkimusta kuten liikenneturvallisuustutkimusta varten, jos henkilötietolaissa näihin tarkoituksiin säädetty edellytykset täyttyvät. Samoin sallittaisiin tilastotietojen luovuttaminen.

Koska kaikkiin nimettyihin tarpeisiin ei voida varautua laissa, tietojen luovuttaminen sallittaisiin 6 kohdan mukaan tässä laissa tarkoitettujen muiden ehtojen täytyessä rekisteripitäjän hyväksymiin muihin tarkoituksiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rajoituksia 1 momentissa säädettyjen tietojen luovuttamisille. Luonnollisen henkilön tietojen luovuttaminen olisi 1 momentin 2—4 ja 6 kohdan perusteella sallittua ainoastaan, jos toiminta, johon tietoja pyydetään luovutettavaksi, liittyy liikenneturvallisuuteen, ajoneuvoihin, ajoneuvoliikenteeseen tai sen aiheuttamiin ympäristöhaittoihin taikka ajoneuvon kuljettamiseen. Luonnollisen henkilön tietoja ei 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa saisi luovuttaa, jos rekisteröity on henkilötietolain nojalla kieltänyt tietojen luovuttamisen tai jos luovutuksensaajalla ei ole mainitun lain mukaan muutoin oikeutta käsitellä luovutettavia tietoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin otantaperusteista mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun. Otantaperusteella tarkoitettaisiin tietoa, jonka perusteella rekisteristä haettaisiin tietoja edellä mainittuihin tarkoituksiin. Henkilön osoitetta tai muuta yhteystietoa kuten sähköpostiosoitetta, kotikuntaa, ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ajokorttiluokkaa ja sen myöntämisajankohtaa ja ajoneuvoon liittyvää tietoa voitaisiin käyttää otantaperusteena yksittäin tai yhdistellen.

Ajoneuvoon liittyvällä tiedolla tarkoitettaisiin ajoneuvon merkkiä, mallia, ajoneuvolajia, ajoneuvoluokkaa, käyttövoimaa, moottoria, massaa, korityyppiä, lisävarusteita, lisälaitteita, päästöjä, kulutusta, jarruja ja väriä. Ajoneuvoon liittyvinä otantaperusteena käytettäisiin myös tietoa omistajan tai haltijan laadusta, haltijuussuhteen laadusta, ajoneuvon käyttötarkoituksesta, rekisteröinti-, käyttö- ja viimeisestä myyntipäivästä, liikennevakuutusyhtiöstä, valmistenumera, katsastuslajista, -päivästä ja -paikasta, maahantuontitavasta sekä yhdestä muusta ajoneuvoon liittyvästä tunnistetiedosta. Valmistenumeroa käytettäisiin otantaperusteena vain maahantuojan huollon takaisinkutsuja varten. Takaisinkutsuilla tarkoitetaan maahantuojan tai valmistajan tiedossa olevan ajoneuvon teknisen vian korjaamiseksi tapahtuvaa kutsua.

Lisäksi otantaperusteena voitaisiin käyttää yhtä henkilöön liittyvää tunnistetietoa, jota edellisessä kappaleessa ei ole mainittu.

Esitetyt ajoneuvoa koskevat otantatiedot vastaisivat jo vuosia jatkunutta käytäntöä. Ajoneuvotietoa otantaperusteena ei ole koettu kansalaisten keskuudessa ongelmallisena, koska ajoneuvo on jo itsessään julkisesti kaikkien nähtävänä. Ajoneuvoon liittyvistä tiedoista otantaperusteena säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tätä koskeva valtuus otettaisiin 4 momenttiin.

Rekisteriä käyttää pääasiassa autokauppa uusien autojen suoramarkkinointiin, joten ajoneuvoa koskevat otantaperusteet olisivat olennaisia oikeiden kohderyhmien löytymiseksi. Tämä lisäisi markkinoinnin tehokkuutta, ja kuluttaja saisi tarpeitaan vastaavaa tietoa. Vastaavaa ajoneuvotietoa ei ole muista yhteiskunnan rekistereissä saatavissa.

17 §. *Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset.* Ehdotettu pykälä vastaa tietyin muutoksin asiasisällöltään LTJ-lain 16 §:ää. Ehdotuksen mukaan henkilön, joka on ilmoittanut rekisteriin osoitteen luovutuskiellon, osoitetietoja ei luovutettaisi puhelimitse eikä enää kirjallisen pyynnönkään perusteella. Pykälän 1 momenttiin otettaisiin osoitetietojen lisäksi maininta myös muiden yhteystietojen luovuttamisesta. Pykälän 2 ja 3 momentin mukaisissa turvakielto tapauksissa henkilön tietoja luovutettaisiin vain viranomaisille ja silloin-

kin vain, jos heille on laissa säädetty oikeus tietojen saantiin. Henkilön osoite- ja yhteystiedon luovuttaminen ei enää olisi mahdollista julkisia hallintotehtäviä hoitaville yhteisöille.

Henkilötietolain 30 §:n perusteella henkilöllä on oikeus kieltää rekisterinpitäjää käyttämästä tai luovuttamasta häntä itseään koskevia tietoja suoramainontaan, etämyyntiin ja muuhun suoramarkkinointiin, markkina- ja mielipidetutkimukseen sekä henkilömatrikelia tai sukututkimusta varten. Tämän kieltäoikeuden (markkinointikielto) lisäksi henkilöllä olisi oikeus kieltää osoitetietojensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnan tai katsastuksen suorittajan käyttöön (osoitteen luovutuskielto). Tällaisella kieltäoikeudella olisi merkitystä erityisesti henkilön yksityisyyden suojaan ja hänen henkilökohtaiseen tai omaisuutensa turvallisuuteen liittyen. Osoitetietoja ei luovutettaisi edes kirjallisen pyynnönkään perusteella. Koska kieltäoikeus ei koskisi nimitietojen luovuttamista, voitaisiin puhelimitse tai asiakirjoilla palvella niitä, jotka haluavat esimerkiksi autokaupan yhteydessä varmistaa tiedon auton rekisteriin merkitystä omistajasta.

Pykälän 1 momentin mukainen markkinointi- ja osoitteenluovutuskielto tehtäisiin pyytäjän henkilöllisyyden varmistamiseksi kirjallisen hakemuksen perusteella, mutta se voitaisiin kiireellisessä tapauksessa tehdä myös puhelimitse tulleen pyynnön perusteella edellyttäen, että pyyntö vahvistetaan vielä kirjallisesti jälkikäteen.

Henkilöllä olisi 2 momentin mukaan oikeus kieltää henkilötietojen luovuttaminen eräissä poikkeuksellisissa tapauksissa (turvakielto). Säännöksen tarkoituksena olisi suojata 1 momentissa säädettyä tarkemmin ja tiukemmin kansalaisen yksityisyyttä asiattomilta ulkopuolista puuttumista vastaan.

Ajoneuvohallintokeskuksessa voitaisiin tehdä kirjallisesta hakemuksesta tietojen luovuttamisen kieltämistä koskeva päätös, jos luonnollisella henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi. Päätöksen johdosta henkilöä koskevia tietoja ei luovutettaisi muille kuin viranomaisille. Ajoneu-

vohallintokeskus voisi kieltäytyä tekemästä tietojen luovuttamisen kieltävää päätöstä, jos henkilö ei esittäisi säädettyjä perusteluja hakemuksessaan. Ajoneuvon suojaaminen ilkevallalta tai muu tämän kaltainen syy ei olisi peruste tietojen salaukselle.

Turvakieltöpäätös olisi aina rajoitettu ajallisesti, minkä tarkoituksena olisi estää merkityksensä menettäneiden salassapitopäätösten säilyminen voimassa tarpeettoman pitkän ajan. Päätöksen voimassaolon jatkaminen edellyttäisi, että alkuperäinen tietojen suojaamisen tarve olisi edelleen olemassa. Päätös voisi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voitaisiin jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Voimassaolon päättymisen jälkeen rekisterissä olisi tieto mistä alkaen ja mihin saakka turvakielto oli voimassa.

Väestötietojärjestelmään voidaan maistraatin päätöksellä tehdä 2 momentissa tarkoitettu turvakielto. Maistraatin tekemät päätökset päivittyisivät väestötietojärjestelmästä ohjelmallisesti ajoneuvoliikennerekisteriin. Koska väestötietojärjestelmän turvakielto on ajoneuvoliikennerekisteriin merkittävää turvakieltoa suppeampi eikä käsitä henkilön nimeä, väestötietojärjestelmästä siirtyvä luovutusrajoitus tulisi laajentaa vastaamaan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Tätä koskeva säännös otettaisiin 3 momenttiin. Tämä ei muuttaisi voimassa olevaa tilannetta.

Ajoneuvohallintokeskuksen tekemät turvakieltopäätökset eivät päivittyisi väestötietojärjestelmään.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin poikkeus 2 momentin mukaisen luovutuskiellon pääsäännöstä, jonka mukaan tällaisen luovutuskiellon tehneen henkilön henkilötietoja ei luovutettaisi kuin viranomaisille. Pykälän 4 momentin mukaan turvakieillon tehneen henkilön nimi olisi luovutettavissa ajoneuvojen rekisteröintitehtäviä hoitavalle sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja liikennevakuutuskeskukselle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Nimitieto olisi välttämätön laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Vaikka kyseessä olisikin poikkeus pääsäännöstä, muutos olisi selkeä tiukennus LTJ-lain säännöksiin verrattuna. Sopimusrekisteröijät, kuljettajantutkinnon vastaanottajat ja liikennevakuutuskeskus

eivät enää saisi henkilön osoite- ja yhteystietoja. Liikennevakuutusyhtiöt ja katsastuksen suorittajat eivät saisi enää lainkaan turvakielon tehneen henkilön tietoja.

Pykälän 2 ja 3 momenttien mukaisissa salassapitopäätöksissä olisi kyse ajoneuvorekisterin julkisuuden kannalta merkittävästä ja poikkeuksellisesta tilanteesta. Vuonna 2001 Ajoneuvohallintokeskuksessa tehtiin hyväksytyjä turvakieltopäätöksiä yli 100 ja kielteisiä päätöksiä 11. Tieliikenteen tietojärjestelmässä oli vuoden 2001 lopussa 13 261 markkinointikieltoa, 11 658 osoitteenluovutuskieltoa ja 1571 turvakieltoa.

Osoiteluovutus- tai markkinointikiellon tehneiden nimi- ja osoitetietojen luovuttaminen olisi mahdollista rekisteröityjen henkilöiden omaksi eduksi tapahtuvien niin sanottujen takaisinkutsukirjeiden lähettämiseksi. Näissä tilanteissa on kyse ajoneuvoissa mahdollisesti olevan, maahantuojan tai valmistajan tiedossa olevan teknisen vian korjaamisesta. Viat, jotka voivat vaikuttaa liikenneturvallisuuteen, tutkitaan ja korjataan maahantuojan tai valmistajan toimesta maksutta. Tällaisen tarkastuskutsun saaminen olisi ajoneuvon omistajan tai haltijan edun mukaista. Ajoneuvon muuttuneista huolto-ohjeista ilmoittaminen on verrattavissa takaisinkutsukirjeiden lähettämiseen. Ajoneuvohallintokeskuksen olisi huolehdittava siitä, että edellä mainituissa tilanteissa kiellon tehneille henkilöille ei lähetetä markkinointiin liittyvää materiaalia.

Edellä mainituista syistä voidaan turvakielon tehneille henkilöille lähettää takaisinkutsukirjeitä ja muuttuneita huolto-ohjeita tarkempaa huolellisuutta noudattaen. Näissä tapauksissa osoite- ja nimitietoja ei luovutettaisi maahantuojille tai valmistajille, vaan Ajoneuvohallintokeskuksesta toimittaisiin takaisinkutsukirjeet tai muuttuneet huolto-ohjeet suoraan ajoneuvon omistajille tai haltijoille ilman välikäsiä.

18 §. *Salassapito*. Lakiin ehdotetaan otettavaksi nimenomainen tietojen salassapitoa koskeva säännös. Säännöksen mukaan lain 8 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen olisi pidettävä salassa. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaistehtävien hoitamista varten määräytyisi 13, 14 ja 16 §:n mukaisesti. Salassapidon tarkempi sisältö määräy-

tyisi muun lainsäädännön perusteella. Arkaluonteisten tietojen käsittelyyn sovellettaisiin vaitiolovelvollisuutta koskevia henkilötietolain 33 §:n sekä julkisuuslain 23 §:n säännöksiä. Vaitiolovelvollisuus koskisi kaikkia toisen henkilön ominaisuuksia liittyviä tietoja ja tietojen kaikenlaista käsittelyä, ei pelkästään tietojen luovuttamista.

Kukaan rekisterinpitäjän alaisuudessa toimiva tai muutoin ajoneuvoliikenteen rekisteritietoja käsittelevä henkilö ei saisi käsitellä rekisteritietoja muuten kuin rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti.

Rekisteröidyn oikeudesta tarkastaa omat henkilötietonsa säädetään henkilötietolaissa. Siltä osin kuin kyse ei olisi rekisteröidyn tarkastusoikeuden käyttämisestä määräytyisi tietojen luovuttaminen julkisuuslain mukaisesti. Sen 12 §:ssä säädetään henkilön oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta. Julkisuuslain 13 §:n 2 momentin mukaan pyydettyä tietoa viranomaisen henkilörekisteristä tiedon pyytäjän on, jollei erikseen toisin säädetä, ilmoitettava tietojen käyttötarkoitus sekä muut tietojen luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat. Näin ollen henkilön, joka haluaa tiedon esimerkiksi itseään koskevasta terveydentilätiedoista, on tietoa pyytäessään ilmoitettava tarkoitus, johon tietoa tarvitaan.

Henkilötietolain mukaan arkaluonteisia tietoja saa käyttää historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka tilastointia varten. Näiden lisäksi ajoneuvoliikennerekisteristä saisi tietoa luovuttaa myös muuhun tieteelliseen tutkimukseen verrattavaan tutkimukseen. Vaikka henkilötietolaissa ja julkisuuslaissa ei ole mainittu muuta tieteelliseen tutkimukseen verrattavaa tutkimusta, käsiteltäisiin arkaluonteisia tietoja tältäkin osin henkilötietolain ja julkisuuslain säännösten mukaisesti.

4 luku. Erinäiset säännökset

19 §. *Tietojen korjaaminen*. Ajoneuvon liittyvien tietojen muutosoikeudesta on ehdotettu säädettäväksi ajoneuvolaissa, mistä otettaisiin viittaus pykälään. Muutoin rekisterissä olevien tietojen korjaamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään.

20 §. *Henkilötietojen poistaminen rekisteristä*. Pykälä vastaisi pienin muutoksin LTJ-

lain säännöksiä tietojen poistamisesta ajokorttirekisteristä. Pykälä vastaisi *1 momentin* 1—4 kohtien osalta asiasisällöltään LTJ-lain 6 a §:ää. Uutta olisivat säännökset rekisteröidyn terveystietojen, valokuvan, nimikirjoitusnäytteen sekä myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvien tietojen poistamisesta.

Henkilötietolain mukaan rekisterinpitäjän tulee käsitellä henkilötietoja laillisesti, noudattaa huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä toimia niin, että henkilön yksityiselämän suojaa ja yksityisyyden suojaavia perusoikeuksia ei rajoiteta ilman laissa säädettyjä perusteita. Käsiteltävien henkilötietojen tulee olla muun muassa käsittelyn kannalta tarpeellisia.

Arkaluonteiset tiedot olisi poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsitteilylle ei ole perustetta. Ajoneuvoliikenne rekisteriin talletetaan arkaluonteisia henkilötietoja, jotka liittyvät henkilön terveydentilaan ja liikenne rikoksiin. Perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein, jollei laista muuta johdu.

Pykälässä säädettäisiin tieliikennelaissa tarkoitettuja rikoksia koskevien rangaistus- ja seuraamustietojen sekä henkilön terveydentilaa, henkilön valokuvaa ja nimikirjoitusnäytettä sekä henkilölle myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvien tietojen poistamisesta.

Tieliikennelain 75 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tämän pykälän 1 momentin *1 kohdan* mukaisia rikoksia ja niihin liittyviä rangaistustietoja poistettaisiin noudattaen lähtökohtaisesti rikosrekisterilakia (770/1993). Tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä, vaikka tuomittu rangaistus olisi enintään tai yli kaksi vuotta.

Momentin *2 kohdan* mukaan muut kuin 1 kohdassa tarkoitettut rikostiedot ja poliisin hallinnollisella päätöksellä määräämiä seuraamuksia koskevat tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua lainvoimaisesta päätöksestä.

Momentin *3 ja 4 kohdan* mukaisia säännöksiä syyttömien henkilöiden tietojen poistamisesta sekä tietoja epäillystä rikoksesta syyteoikeuden vanhennuttua ei olisi syytä muuttaa nykyisestä.

Momentin *5 kohdan* mukaan terveydentilatiedot olisi poistettava, kun niitä ei enää tar-

vita. Kyse on lähinnä ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten talletetuista tiedoista. Käytännössä tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta.

Valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen tallettamisaika määräytyisi lähinnä sen mukaan, kuinka kauan valokuvan ja nimikirjoituksen voidaan katsoa antavan luotettavan selvityksen kyseisestä henkilöstä. Sopivaksi talletusajaksi ehdotetaan *6 kohdassa* 10 vuotta.

Momentin *7 kohdan* mukaan henkilölle myönnettyihin lupiin liittyvät muut tiedot kuin valokuva- ja nimikirjoitustiedot tulisi poistaa viiden vuoden kuluttua voimassaoloajan päättymisen jälkeen tai vuoden kuluttua henkilön kuolemasta.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan syytöntä henkilöä koskevat rikostiedot olisi poistettava niitä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi, ja 4 kohdan mukaan tiedot epäillystä rikoksesta olisi poistettava syyteoikeuden vanhennuttua. Jos poliisi olisi näissä tapauksissa tehnyt ajo-oikeutta tai ajolupaa koskevan hallinnollisen päätöksen, ehdotetun *2 momentin* mukaan tiedot poistettaisiin rekisteristä mainitusta 3 ja 4 kohdasta poiketen viiden vuoden kuluttua siitä, kun tällainen hallinnollinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Momentti vastaisi tietojen säilyttämisen osalta LTJ-lain 6 a §:n 3 momenttia.

Henkilötietolain 29 §:n mukaan rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä omaloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto. Ehdotetun *3 momentin* mukaan virheelliseksi todettu tieto olisi merkittävä virheelliseksi. Virheellisen tiedon saisi säilyttää rekisterissä viisi vuotta virheen havaitsemisesta, jos se olisi tarpeen rekisteröidyn, rekisterinpitäjän tai muun asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi. Virheellistä tietoa saisi kuitenkin käyttää vain oikeuksien turvaamisen tarkoituksessa.

21 §. *Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistaminen.* Pykälässä säädettäisiin henkilötietojen poistamisesta silloin, kun henkilötiedot liittyvät rekisterissä olevaan ajoneuvoon.

Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen pois-

tumiseen liittyvä 10 vuoden määräaika ei alkaisi kuluu, jos ajoneuvo poistetaan rekisteristä tilapäisesti. Ajoneuvon tilapäisen poistamisen aikaa ei ole määritelty, joten ajoneuvon tiedot säilyvät rekisterissä niin kauan, kunnes ajoneuvo poistetaan lopullisesti rekisteristä eikä määräaika henkilötietojen poistumiselle alkaisi kuluu.

Säännöksen mukaan henkilötiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jolloin ajoneuvo poistetaan lopullisesti rekisteristä. Ajoneuvo poistuisi rekisteristä lopullisesti kun se on tuhoutunut, ajoneuvo on viety lopullisesti ulkomaille tai kun siitä on tulostettu romutustodistus ja poisto merkitty rekisteriin.

22 §. *Tietopalvelun maksut.* Pykälässä viitattaisiin valtion maksuperustelakiin, jossa säädettyjen perusteiden mukaisesti tietopalvelun maksut edelleen määrättäisiin. Periaate ilmenee jo valtion maksuperustelasta, mutta selvyuden vuoksi asiasta säädettäisiin myös tässä laissa. Ehdotettu säännös ei muuttaisi vallitsevaa oikeustilaa.

23 §. *Rangaistusäännökset.* Pykälään otettaisiin LTJ-lain 16 §:n rangaistusseuraamuksia koskevat säännökset sellaisinaan.

24 §. *Valtuussäännös.* Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää lain täytäntöönpanosta.

Tarkoituksena on, että valtioneuvoston asetuksella velvoitettaisiin keskeisimmät rekisterin käyttäjät kuten poliisi, tullilaitos, liikennevakuutuskeskus, liikennevakuutusyhtiöt, katsastuksen suorittajat, sopimusrekisteröijät ja kuljettajantutkinnon vastaanottajat ilmoittamaan rekisterissä havaitsemistaan virheistä rekisterinpitäjälle. Pykälään otettaisiin valtuus asetuksen antamiseen.

5 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

25 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulemaan pääosin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tieliikenteen tietojärjestelmä on erittäin laaja erilaista ajoneuvoliikenteeseen liittyvää tietoa sisältävä usean rekisterin järjestelmä. Järjestelmän laajuudesta johtuen sen käyttöönottoa ei voi tehdä yhtäaikaisesti eri tieto-

ryhmien kohdalla. Vaiheittaisesta valmistamisesta johtuen laki ei voisi tulla voimaan kokonaisuudessaan vuoden 2004 alusta. Pykälän 1 momentin mukaan arkistoon siirrettyjen tietojen, ajokorttitietojen yksittäisluovuttamisen sekä tietojen luovuttamisen rajoittamisen, henkilötietojen ja ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistamisen osalta laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005, koska näiltä osin tietorekisteriä ei ole mahdollista muuttaa vastaamaan muuttuneita säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan lailla korvattaisiin tieliikenteen tietojärjestelmästä annettu laki siihen tehtyine muutoksineen. Säännökset ajokortin valmistajan ylläpitämästä väliaikaisesta ajokorttiedostosta, tietojen poistamisesta ajokorttirekisteristä ja tietojen luovuttamista koskevista erityissäännöksistä kumottaisiin 31 päivästä joulukuuta 2004, koska tietojärjestelmä valmistuu näiltä osin vuoden 2005 alkuun mennessä.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

26 §. *Siirtymäsäännökset.* Koska osoitteen luovutuskiellon tehneen henkilön osoitetietoja ei luovutettaisi puhelimitse eikä enää kirjallisen pyynnönkään perusteella, ja kun henkilön osoite- ja yhteystiedon luovuttaminen ei enää olisi mahdollista julkisia hallintotehtäviä hoitaville yhteisöille, 1 momenttiin otettaisiin siirtymäsäännös. LTJ-lain mukaiset tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat erityiset säännökset muuttuisivat ehdotetun lain mukaisiksi, jolla saavutettaisiin eri aikaan tehtyjen luovutusrajoi- tusten yhdenmukaisuus.

Tieliikennettä koskevassa lainsäädännössä viitataan usein LTJ-lakiin. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että muualla lainsäädännössä olevat viittaukset LTJ-lakiin tarkoittavat tämän lain voimaan tultua lakia ajoneuvoliikennerekisteristä.

Muussa lainsäädännössä viitataan useissa kohdin tieliikenteen tietojärjestelmään ja sen rekistereihin. Ehdotetun 3 momentin mukaan viittauksen katsottaisiin tarkoittavan ajoneuvoliikennerekisteriä.

Rekisteriä käyttävien yhteisöjen on ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmän käyttöönottomiseksi tehtävä useissa tapauksissa muutok-

sia omiin tietojärjestelmiinsä. Tämän vuoksi pykälän 4 momentissa säädettäisiin vuoden pituinen siirtymäaika, jona aikana käyttöluvut uudistettaisiin.

Tietojärjestelmää rakennettaessa on tarpeen varautua viivästyksiin. Rekisterin pitäjän olisi mahdollisuuksiensa mukaan rakennettava rekisteri uuden lain mukaiseksi heti lain voimaan tultua. Pykälän 5 momentin mukaan rekisterinpitäjän olisi saatettava ajoneuvoliikennerekisteri tämän lain vaatimusten mukaiseksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2005.

2. Tarkemmat säännökset

Luonnollisia henkilöitä koskevista ja muista rekisteriin talletettavista tiedoista sekä tietojen käytöstä otantaperusteena säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetun lain nojalla olisi tarkoitus antaa asetus ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista.

Asetuksessa lueteltaisiin kaikki muut kuin henkilön yksilöintitiedot ryhmiteltyinä 6 §:n 2 momentin mukaisesti sekä 9 §:n tekniset, yksilöinti-, katsastus- ja hyväksyntätiedot, teknisiä tienvarsitarkastuksia koskevat tiedot, rekisteröinti-, vakuutus- ja käyttötarkoitustiedot, tilapäiseen käyttöön liittyvät tiedot sekä kiinnitys-, verotus- ja ulosottotiedot. Asetuksessa säädettäisiin tarkemmin otantaperusteista ja erityisesti ajoneuvoon liittyvien tietojen käytöstä otantaperusteena.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004 23 §:ssä mainituin poikkeuksin.

4. Säättämisjärjestys

Perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Säännös viittaa tarpeeseen lainsäädännöllisesti turvata yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä, rekisteröinnissä ja käytämisessä. Säännös ei viittaa pelkästään henkilötietolakiin, vaan edellyttää ylipäätään lainsäädännöllisiä järjestelyjä henkilötietojen suojasta.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 14/1998 vp) todennut, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen tärkeitä sääntelyn kohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilöiden sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekistereissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen lain tasolla.

Ehdotettu laki ajoneuvoliikennerekisteristä sisältäisi laintasolla säädettäväksi edellytetyt ajoneuvoliikennerekisteriä koskevat säännökset. Tämän lisäksi ajoneuvoliikennerekisteriin sovellettaisiin henkilötietolakia ja julkisuuslakia.

Ehdotettujen säännösten on katsottava täyttävän perustuslain 10 §:stä johtuvat lailla säätämisen ja sääntelyn yksityiskohtaisuuteen ja täsmällisyyteen liittyvät vaatimukset. Lakiehdotus on muutoinkin sopusoinnussa perustuslain kanssa, minkä vuoksi hallitus katsoo, että esitys voidaan säätää tavallisena lakina.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****ajoneuvoliikennerekisteristä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

vä valtakunnallinen rekisteri.

Yleiset säännökset

3 §

1 §

*Rekisterin käyttötarkoitus**Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan ajoneuvoliikennerekisterin, jäljempänä rekisteri, tietojen käsittelyyn.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, 1 momentissa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Tätä lakia ei sovelleta rekisteristä poistettuihin, arkistoon siirrettyihin tietoihin.

Rekisteriä pidetään liikenneturvallisuuden parantamiseksi, tieliikenteen aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentämiseksi, tieliikenteen verotustehtävien ja autokiinnityksen hoitamiseksi sekä ajoneuvoliikenteen tietopalvelun edistämiseksi.

Rekisteriä voidaan lisäksi käyttää mielipide- ja markkinatutkimuksessa, suoramarkkinoinnissa, osoite- ja tietopalvelussa, tilastoinnissa sekä historiallisessa, tieteellisessä ja niihin verrattavassa muussa tutkimuksessa siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Rekisteri

4 §

Ajoneuvoliikennerekisteri on ajoneuvoista sekä niiden verotuksesta ja kiinnityksestä, ajoneuvoa kuljettavista, maakuljetusten turvallisuusneuvonantajista ja tieliikenteen valvontalaitteissa käytettävistä korteista pidettä-

Rekisterinpitäjä

Rekisteriä pitää Ajoneuvohallintokeskus, jäljempänä rekisterinpitäjä.

2 luku

Rekisterin tiedot

5 §

Luonnolliset henkilöt, joista talletetaan tietoja rekisteriin

Rekisteriin saa tallettaa tietoja luonnollisista henkilöistä:

1) jotka ovat ajoneuvon omistajia tai haltijoita taikka joilla on ajoneuvon tilapäinen käyttöoikeus;

2) jotka ovat hakeneet ajokorttilupaa tai joilla on ajokorttilupa, ajokortti tai ajo-oikeus;

3) jotka ovat ilmoittautuneet ADR-ajolupakokeeseen tai joilla on ADR-ajolupa taikka jotka ovat ilmoittautuneet maakuljetusten turvallisuusneuvonantajan kokeeseen tai jotka ovat maakuljetusten turvallisuusneuvonantajia;

4) joiden epäillään syyllistyneen tai jotka ovat syyllistyneet rikokseen moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan;

5) jotka ovat hakeneet tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 mukaista kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- tai yrityskorttia tai joilla on tällainen kortti;

6) joilla on vammaisen pysäköintilupa;

7) jotka ovat autokiinnityksen hakijoita tai autokiinnityslaisissa (810/1972) tarkoitettua rahamääräisen kirjallisen sitoumuksen antajia tai ovat ottaneet sitoumuksen vastattavakseen taikka ovat sitoumuksen haltijoita.

6 §

Luonnollisista henkilöistä talletettavat tiedot

Luonnollisista henkilöistä saa yksilöintitietoina tallettaa nimen, henkilötunnuksen tai syntymäajan, syntymäkotikunnan, syntymävaltion, osoite- ja muun yhteystiedon, kotikunnan, valokuvan, nimikirjoitusnäytteen, äidin- tai asiointikielen ja tiedon henkilön kuolemasta.

Luonnollisista henkilöistä saa lisäksi, siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, tallettaa rekisteriin:

1) ajokorttiluvan, ajokortin ja ajo-oikeuden myöntämistä, lajia ja luokkaa koskevia tietoja sekä muita vastaavia tietoja;

2) ADR-ajoluvan myöntämiseen ja vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajan tutkinnon lajiin liittyviä tietoja sekä muita vastaavia tietoja;

3) kuljettajaopetusta ja kuljettajantutkintoa koskevia tietoja;

4) tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen mukaisten kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- ja yrityskorttien myöntämistä koskevia tietoja sekä muita vastaavia tietoja;

5) jäljempänä 17 §:ssä tarkoitettuja, tietojen luovuttamisen rajoittamiseen liittyviä tietoja;

6) lakisääteisiin maksuihin ja veroihin sekä niiden suorittamiseen liittyviä tietoja;

7) ulosottoon, konkurssiin ja velkajärjestykseen tai yrityssaneeraukseen liittyviä tietoja;

8) tiedon siitä, että ajoneuvon omistaja tai haltija on luonnollinen henkilö;

9) tiedon ajoneuvon haltijan hallintaoikeuden laadusta.

7 §

Oikeushenkilöt, joista talletetaan tietoja rekisteriin, ja oikeushenkilöistä talletettavat tiedot

Oikeushenkilöihin sovelletaan soveltuvin osin 5 ja 6 §:ää. Lisäksi oikeushenkilöistä saa tallettaa yritys- ja yhteisötunnuksen.

8 §

Arkaluonteiset tiedot

Rekisteriin saa sen lisäksi, mitä 6 §:ssä säädetään, tallettaa ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten ajokorttiluvan hakijasta, ajo-oikeuden haltijasta sekä ajo-oikeutta vailla olevasta henkilöstä hänen terveydentilaansa koskevat tarpeelliset tiedot sekä tiedon vammaisen pysäköintiluvasta, ajoneuvoveron vapautuksesta ja autoveron

palautuksesta.

Rekisteriin saa tallettaa ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehtyjä rikoksia, niistä seuranneita rangaistuksia ja hallinnollisia tai muita seuraamuksia koskevat tiedot sekä ajokieltoon määräämistä, ajokorttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ADR-ajoluvan ja muun luvan peruuttamista, ajo-oikeuden raukeamista ja varoituksen antamista sekä niiden perustana olevaa tekoa tai epäiltyä tekoa koskevat tiedot.

9 §

Rekisteriin tallettavat muut tiedot

Rekisteriin saa tallettaa sen käyttötarkoituksen edellyttämiä ajoneuvon liittyviä tietoja seuraavasti:

- 1) tekniset- ja yksilöintitiedot;
- 2) katsastus- ja hyväksyntätiedot sekä muita teknisiä tarkastuksia koskevat tiedot;
- 3) rekisteröintiin, vakuutuksiin, käyttötarvikkeeseen ja tilapäiseen käyttöön liittyvät tiedot;
- 4) kiinnitystiedot;
- 5) verotus- ja ulosottotiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Tietolähteet ja tietojen luovuttaminen

10 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja seuraavasti:

- 1) väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, henkilötunnuksesta, osoitteesta, kotikunnasta, syntymäkotikunnasta, syntymävaltiosta, äidin- tai asiointikielestä ja henkilön kuolemasta sekä tiedot väestötietolain

(507/1993) 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua luovutusrajoituksesta;

- 2) Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallituksen ylläpitämästä yritys- ja yhteisötoimintajärjestelmästä 7 §:ssä tarkoitettut tiedot oikeushenkilöstä;

3) oikeushallinnolta tiedot moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehdyistä rikoksista ja niistä seuranneista rangaistuksista ja muista seuraamuksista sekä tiedot maksukyvyttömyysmenettelyistä;

- 4) ulosottoviranomaiselta tiedot ajoneuvon ulosotosta;

5) poliisilta tieto moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon anastuksesta sekä ajo-oikeutta ja siihen liittyvää hakemusta, ajokorttilupaa, opetuslupaa, harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, henkilöauton ammattiajolupaa, vammaisen pysäköintilupaa, ajokortteja, ajokorttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ajokieltoja ja niiden perusteita, ADR-ajoluvan peruuttamista, ajo-oikeuteen sekä ajokorttilupaan ja muihin lupiin liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot sekä tässä mainittujen ajokorttien ja lupien luovuttamista ja haltuunottoa koskevat tiedot;

- 6) puolustusvoimilta tiedot puolustusvoimien ajokorteista;

7) tullilaitokselta sen myöntämää ajoneuvon siirtolupaa ja luvan aikana voimassa olevaa liikennevakuutusta koskevat tiedot;

- 8) lääninhallitukselta liikennelupatiedot ja autokoululupatiedot.

Tiedot toimitetaan rekisteriin siten kuin asianomaisen tietojen luovuttajan kanssa sovitaan.

11 §

Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada muilta kuin viranomaisilta tietoja seuraavasti:

- 1) ajoneuvon valmistajalta tai maahantuojalta ajoneuvojen hyväksyntätietoja ja kulltajansuojalain (38/1978) nojalla säädettyjä tietoja polttoaineen kulutuksesta ja hiilidioksidipäästöistä;

2) liikennevakuutuskeskukselta ja liikennevakuutusyhtiöltä ryhmäliikennevakuutusta, liikennevakuutuksen maksun laiminlyöntiä sekä ajoneuvon seisonta-aikaa koskevat tiedot;

3) kuljettajantutkintojen vastaanottajalta kuljettajaopetusta, kuljettajaopetuksen valvontaa, kuljettajantutkintoa ja muita kokeita sekä tutkintotodistusta ja ajokorttia ja niiden luovuttamista samoin kuin ADR-ajolupaa ja -ajolupakoetta koskevat tiedot;

4) katsastuksen suorittajalta ja sopimusrekisteröijältä katsastus- ja rekisteröintitehtäviä koskevia tietoja;

5) tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen mukaisten kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- ja yrityskorttien käsitteijältä näitä kortteja koskevia tietoja;

6) ajokortin valmistajalta ajokortin valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja.

Tiedot toimitetaan rekisteriin siten kuin Ajoneuvohallintokeskus erikseen määrää.

12 §

Rekisterin käyttö Ajoneuvohallintokeskuksessa

Ajoneuvohallintokeskus saa käyttää rekisteriä sille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai veloitteiden hoitamisessa.

13 §

Tietojen luovuttamisen yleiset edellytykset

Tietojen luovuttamisesta päättää rekisterinpitäjä. Luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen tietoa pyydetessä ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Tietoa saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on luovutettu.

Tietoja pyydetessä on käyttötarkoituksen lisäksi ilmoitettava tietojen suojaustapa ja muut luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat. Ilmoittamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske tilastotietoja eikä yksittäin luovutettavia tietoja, ellei tästä laista muuta johdu.

Tietoa ei saa luovuttaa kolmannelle ilman

asianmukaista lupaa. Tämä kieltä ei koske yksittäin luovutettua tietoa. Viranomaisilla on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus tietojen edelleen luovuttamiseen, jos luovuttaminen perustuu lakiin, Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen tai Euroopan yhteisön lainsäädäntöön. Poliisilla on lisäksi oikeus luovuttaa tietoja ajo-oikeudesta, ajokorteista, moottori- ja ajoneuvoista tai hinattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehdyksi epäillyistä tai tehdyistä rikoksista, ajokielloista ja ajoneuvoista toisen valtion poliisi- ja oikeusviranomaisille sekä kansainvälistä rikostorjuntaa suorittaville viranomaisjärjestöille.

Tietoa ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustellusta syystä epäillä vaarantavan rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta. Muiden kuin yksittäin luovutettavien tietojen ja tilastotietojen tallettamiseen luovutuksensaajan tietojärjestelmään vaaditaan rekisterinpitäjän lupa.

14 §

Arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen luovuttaminen

Edellä 8 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia henkilötietoja saa luovuttaa ainoastaan, jos tietojen pyytäjällä on henkilötietolain tai muun lain perusteella oikeus niiden käsitteilyyn.

Henkilötunnuksen saa luovuttaa, jos se on tai voi olla henkilötietolain tai muun lain nojalla pyytäjän hallussa.

Henkilötunnusta saa käyttää tietojen luovuttamisen perusteena ilman rekisteröidyn suostumusta, jos pyytäjällä on henkilötietolain tai muun lain nojalla oikeus sitä käsitellä.

15 §

Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävien ja muiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten

Jollei tästä laista muuta johdu, rekisteristä saa luovuttaa tietoja seuraavasti:

1) viranomaisille laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi;

2) liikennevakuutuskeskukselle liikennevakuutuslain (279/1959) mukaisen hyvikkeen määräämistä, liikennevakuutuksen ja korvausjärjestelmän hoitamista sekä tieliikenteen onnettomuusrekisterin ylläpitoa varten ja liikennevakuutusyhtiöille ja Valtiokonttorille liikennevakuutuksen ja korvausjärjestelmän hoitamista varten;

3) liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille liikenneonnettomuuksien tutkintaa varten;

4) katsastuksen suorittajalle laissa tai sen nojalla säädettyjä ajoneuvoihin liittyviä katsastustehtäviä varten;

5) sopimusrekisteröijälle laissa säädettyjä ajoneuvoihin liittyviä rekisteröintitehtäviä varten;

6) kuljettajantutkinnon vastaanottajalle laissa tai sen nojalla säädettyjä kuljettajantutkintotehtäviä, kuljettajaopetuksen valvonta- ja ajokorttitehtäviä, ADR-ajolupa- ja -ajolupakoeasioita sekä ADR-ajolupakoulutuksen valvontaa varten;

7) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijöille korttien käsittelyä varten;

8) Ahvenanmaan maakunnan tai Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneen valtion, jäljempänä ETA-valtio, rekisteriviranomaisille ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintitehtävien, valvontatoimien ja luovuttamiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamiseksi Ahvenanmaan maakunnassa ja kyseisissä valtioissa;

9) ETA- valtion viranomaisille, Euroopan yhteisöjen komissiolle ja kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetuille viranomaisille yhteisön lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten;

10) perustellusta syystä yksittäisluovutuksena viranomaisille ja viranomaistehtävien suorittamista varten Euroopan talousalueen ulkopuolelle, jos henkilötietolain 22, 22 a tai 23 §:ssä tietojen luovuttamiselle asetetut edellytykset täyttyvät.

Edellä 8 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille ja 1 momentin 3, 6, 8 ja 9 ja

kohdassa tarkoitetuille laissa säädettyjä tehtäviä hoitaville tahoille myös teknisen käytöyhteyden avulla.

16 §

Tietojen luovuttaminen muuhun käyttötarkoitukseen

Jollei tästä laista muuta johdu, rekisteristä saa luovuttaa tietoja:

1) ajoneuvoista ja niiden verotuksesta, kiinnityksestä, ajoneuvon omistajan ja haltijan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella yksittäisluovutuksena;

2) ajokorttiluokasta ja ajokortin myöntämisaikakohdasta henkilötunnuksen perusteella yksittäisluovutuksena;

3) luonnollisen henkilön nimestä ja osoitteesta tai muista yhteystiedoista mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun;

4) asiakasrekisterin yhteystietojen ja ajoneuvon tietojen päivittämiseen;

5) tilastointia, historiallista tai tieteellistä tutkimusta ja siihen verrattavaa muuta tutkimusta varten, jos henkilötietolain näihin tarkoituksiin säädetty edellytykset täyttyvät, ja tilastotietoja;

6) muihin rekisterinpitäjän hyväksymiin tarkoituksiin.

Luonnollisen henkilön tietojen luovuttaminen 1 momentin 2—4 ja 6 kohdan perusteella on sallittua ainoastaan, jos toiminta, johon tietoja pyydetään luovutettavaksi, liittyy liikenneturvallisuuteen, ajoneuvoihin, ajoneuvoliikenteeseen tai sen aiheuttamiin ympäristöhaittoihin taikka ajoneuvon kuljettamiseen. Luonnollisen henkilön tietoja ei 1 momentin 3 kohdassa mainituissa tapauksissa saa luovuttaa, jos rekisteröity on henkilötietolain nojalla kieltänyt tietojen luovuttamisen tai jos luovutuksensaajalla ei ole mainitun lain mukaan muutoin oikeutta käsitellä luovutettavia tietoja.

Henkilötietojen otantaperusteena 1 momentin 3 kohdassa mainittuja tietoja luovutettaessa saa käyttää henkilön osoitetta tai muuta yhteystietoa, kotikuntaa, ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ajokorttiluokkaa ja

sen myöntämisaikankohdalla ja ajoneuvoon liittyvää tietoa sekä lisäksi yhtä henkilöön liittyvää tunnistetietoa.

Ajoneuvoon liittyvistä tiedoista otantaperusteena säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, oikeus kieltää osoite- ja muiden yhteystietojensa luovuttaminen osoitepalveluna muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnan, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkinnon vastaanottajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön tai muuhun laissa säädettyyn käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Ajoneuvohallintokeskus voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa rekisteristä muille kuin viranomaisille. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Siirrettäessä 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu, väestötietojärjestelmään talletettu luovutusrajoitus rekisteriin luovutusrajoitus tulee laajentaa vastaamaan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Henkilön nimen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja liikennevakuutuskeskukselle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset.

18 §

Salassapito

Edellä 8 §:ssä tarkoitettut arkaluonteiset tiedot on pidettävä salassa. Arkaluonteisia tieto-

ja saa käyttää tilastointia, historiallista ja tieteellistä tai siihen verrattavaa muuta tutkimusta varten siten kuin henkilötietolaissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

4 luku

Erinäiset säännökset

19 §

Tietojen korjaaminen

Ajoneuvoon liittyvien tietojen muutosoikeudesta säädetään ajoneuvolain (/) 95 §:ssä. Muutoin rekisterissä olevien tietojen korjaamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään.

20 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) tieliikennelain (267/1981) 75 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman; yksittäistä rangaistusta koskevaa kymmenen vuotta rekisterissä ollutta tietoa ei kuitenkaan poisteta, jos henkilöstä on rekisterissä sellainen tieto, jota ei edellä sanotun nojalla vielä voida poistaa;

2) muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia koskevat tiedot ja poliisin hallinnollisella päätöksellä määräämiä seuraamuksia koskevat tiedot, jos ne eivät liity 1 kohdassa tarkoitettuun rikokseen, viiden vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

3) syytöntä henkilöä koskevat rikostiedot niitä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi;

4) tiedot epäillystä rikoksesta syyteoikeuden vanhennuttua;

5) rekisteröidyn terveydentilaa koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta;

6) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus kymmenen vuoden kuluttua ajo- tai muun kortin tilaamisesta;

7) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan tai kortin voimassaolon päättymisestä tai vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemast.

Jos poliisi on 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tehnyt ajo-oikeutta tai ajolupaa koskevan hallinnollisen päätöksen, tiedot epäilystä rikoksesta poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun päätös on saanut lainvoiman.

Virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja tiedon saa säilyttää viiden vuoden ajan virheen havaitsemisesta, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisteripitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan näiden oikeuksien turvaamisen tarkoituksessa.

21 §

Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistaminen

Ajoneuvoon liittyvät henkilötiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päätyttyä, jonka aikana ajoneuvo on poistettu rekisteristä lopullisesti.

22 §

Tietopalvelun maksut

Ajoneuvoliikennerekisterin tietopalveluista peritään maksut valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

23 §

Rangaistusäännökset

Rangaistus 18 §:ssä säädetyn salassapitolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistus rekisteriin kohdistuvasta tietomurrosta säädetään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja rekisteriin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

24 §

Valtuussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään rekisterin tietoja käsittelevien velvollisuudesta ilmoittaa rekisterin tiedoissa havaitsemistaan puutteista rekisterinpitäjälle.

5 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 1 §:n 3 momenttia, 16 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 17, 19 ja 20 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia sekä 6 a ja 16 §:ää, jotka kumotaan 31 päivästä joulukuuta 2004.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

26 §

Siirtymäsäännökset

Kun 17 §:n soveltaminen alkaa, tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 16 §:n 1 momentin nojalla tietojärjestelmään talletetut luovutusrajoitukset laajenevat koskemaan osoitepalvelua ja lain 16 §:n 2 momentin nojalla tietojärjestelmään talletetut luovutusrajoitukset muuttuvat tämän lain 17 §:n 2 mo-

mentin mukaisiksi.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tieliikenteen tietojärjestelmästä annettuun lakiin tai sen säännöksiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia tai sen vastaavia säännöksiä.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tieliikenteen tietojärjestelmään tai sen rekistereihin, viittauksen on katsottavan tarkoittavan ajoneuvoliikennerekisteriä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat luvat tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen käytöstä ovat voimassa vuoden 2004 loppuun saakka. Näihin lupiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevia säännöksiä.

Rekisterinpitäjän on saatettava ajoneuvoliikennerekisteri tämän lain mukaiseksi vuoden 2005 loppuun mennessä.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Kimmo Sasi*